

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru.

Judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron, avocatul Pavel Midrigan în numele inculpatului Papuc Gheorghe, avocații Alexandru Carapunarlî și Marin Domete în numele inculpatului Botnari Vladimir și inculpatul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015, în cauza penală în privința lui,

***Papuc Gheorghe Gheorghe**, născut la 06 mai 1954, originar din satul Frăsinești, r-nul Ungheni și domiciliat în mun. Chișinău, str. Tudor Panfil, 4/1;*

***Botnari Vladimir Ilie**, născut la 01 septembrie 1961, originar din satul Zăzulenii Vechi, r-nul Ungheni și domiciliat în mun. Chișinău, str. Sihastrului, 75 „A”.*

Datele referitoare la examinarea cauzei:

1. 02.07.2010-29.12.2011 (prima instanță)

2. 11.05.2012-19.01.2015 (instanța de apel)

3. 25.03.2015-30.06.2015 (instanța de recurs).

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.12.2011, **Papuc Gheorghe Gheorghe** a fost achitat de sub învinuirea în baza art. art. 327 alin. (2) lit. a) și b) și 329 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, pe motiv că faptele lui nu întruneau elementele infracțiunilor incriminate.

Botnari Vladimir Ilie a fost achitat de sub învinuirea în baza art. 329 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii incriminate.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că **inculpatul Gheorghe Papuc** a fost învinuit de faptul că, exercitând, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1912-IV din 27.10.2008, funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii

Moldova, fiind persoană cu înaltă funcție de răspundere, căreia într-o instituție de stat i-au fost acordate permanent, prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în luna aprilie 2009, în mun. Chișinău, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu în următoarele circumstanțe:

În conformitate cu prevederile art. art. 21, 29 ale Legii nr.64-XII, din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”, fiind persoană care poartă răspundere personală pentru îndeplinirea sarcinilor puse în seama Ministerului Afacerilor Interne și pentru sfera de activitate ce i-a fost încredințată, ignorând prevederile legislației în vigoare, în pofida faptului că la data de 06.04.2009 existau deja semne care indicau cu un înalt grad de probabilitate la posibila declanșare în mun. Chișinău a dezordinilor în masă, în condițiile existenței informației publice despre organizarea manifestațiilor de amploare preconizate pentru data de 07.04.2009, nu a întreprins măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a ordinii publice în mun. Chișinău, în special, de prevenire și curmare a acțiunilor de amploare cu caracter violent, de lichidare din start a focarelor de declanșare a dezordinilor în masă, în rezultatul cărui fapt situația din centrul mun. Chișinău a ieșit de sub controlul forțelor de ordine, degenerând în dezordini în masă.

De asemenea, la 07.04.2009, aflându-se în mun. Chișinău, ex-ministrul afacerilor interne Gheorghe Papuc, în procesul izbucnirii și derulării masive în mun. Chișinău a dezordinilor în masă, dând dovadă de atitudine neglijentă și neconștiincioasă față de obligațiile sale de serviciu, în situația nerespectării prevederilor legislației în vigoare, ale actelor normative departamentale și în condițiile dezvoltării unei situații de maxim pericol social, nu a gestionat și administrat corect situația creată, prin utilizarea maximă, promptă și eficientă a potențialului uman și numeric ale trupelor organelor afacerilor interne, precum și a mijloacelor speciale din dotare, prin urmare nu a întreprins măsuri eficiente și proxime pentru ținerea situației sub control, anihilarea în mun. Chișinău a tulburărilor în masă violente, precum și pentru redresarea situației, restabilirea ordinii de drept și asigurarea securității publice.

În continuare, ex-ministrul afacerilor interne Gheorghe Papuc, manifestând neglijență în serviciu, cunoscând cu certitudine faptul declanșării în mun. Chișinău de către forțele de ordine a operațiunii de reținere a persoanelor ca urmare a evenimentelor de dezordine în masă din 07.04.2009, nu a întreprins măsuri oportune și eficiente pentru a exclude reținerea neîntemeiată în mun. Chișinău a persoanelor, precum și pentru excluderea aplicării nejustificate de către colaboratorii organelor afacerilor interne a violenței fizice și psihice în privința persoanelor, inclusiv a persoanelor reținute.

Potrivit învinuirii, ex-ministrul afacerilor interne Gheorghe Papuc și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu stipulate în art. 21, 29 ale Legii nr. 64-XII, din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”; art. 9 alin. (3), (5), (6), art. 12 alin. (1), (2), (6), (10), art. 16 alin. (1) pct. 3 ale Legii nr. 416-XII „Cu privire la Poliție”; pct. 6 subpct. 5, 6/1, 6.7, 6.15, pct. 7, pct. 8, pct. 9 subpct. 1,5 ale Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 844, din 30.07.1998 „Cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne și ignorând flagrant prevederile ordinului ministrului afacerilor interne nr. 01, din 09.02.2009 „Cu privire la interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor”, prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 274, din 06.08.2008 „Despre aprobarea Recomandărilor cu privire la menținerea ordinii publice în timpul organizării și desfășurării întrunirilor”; prevederile capitolului 7 al Statutului serviciului de patrulare

și santinelă al poliției, aprobat prin ordinul MAI nr. 157, din 26.07.1994, fapt care s-a soldat cu cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, exprimate prin decesul cet. Valeriu Boboc, prin alte urmări grave și anume - cauzarea la 296 colaboratori ai organelor afacerilor interne și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, prin incendierea și deteriorarea sediilor Președinției, Parlamentului Republicii Moldova, a mijloacelor de transport, inclusiv special, aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și prin incendierea, deteriorarea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, prejudiciul material, fiind estimat la suma de 139 451 856 lei, de asemenea și prin aplicarea torturii, forței fizice și a relelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – a statului.

De asemenea, inculpatul Gheorghe Papuc a fost învinuit de faptul că, activând în funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova și fiind persoană cu înaltă funcție de răspundere, **în perioada 01 ianuarie 2004 – 12 februarie 2008**, urmărind scopul promovării sale în carieră, acționând și folosind intenționat situația de serviciu în alte interese personale, exprimate prin dorința de a se menține în această funcție și de a favoriza activitatea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova aflat la guvernare în perioada anilor 2001-2009 în Republica Moldova, sub pretextul necesității intensificării combaterii criminalității organizate și utilizării în scopuri operative a încăperilor amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău, ilegal a încheiat cu directorul Spitalului Profilactoriu de Bază „Constructorul” cet. Dodu Gheorghe următoarele contracte:

- la data de 01 ianuarie 2004 contractul de arendă nr. 8/0028 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski, 15 mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2004 contra sumei de 37727,1 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI, în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 03 ianuarie 2005 contractul de arendă nr. 4/0006 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2005 contra sumei de 37727,1 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI, în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 02 ianuarie 2006 contractul de locațiune nr. 1/0003 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2006 contra sumei de 41500 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 01 ianuarie 2007 contractul de locațiune nr. 0001 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2007 contra sumei de 45856,6 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă;

- la data de 17 aprilie 2007 contractul de locațiune nr. 140-C/0102 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 131,73 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2007 contra sumei de 73240,86 lei achitată din sursele bugetului de stat

alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 12 februarie 2008 contractul de locațiune nr. 0029 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 220,13 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2008 contra sumei de 171 252,91 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă.

Fără a organiza utilizarea acestor încăperi de către subdiviziunile specializate a MAI în scopuri operative, a dispus ilegal transmiterea încăperilor arendate de la SPB „Constructorul” în folosința comitetului raional Botanica al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, prin ce a cauzat daune în proporții considerabile, soldate cu urmări grave intereselor publice în sumă totală de 502 700 lei, bani achitați de către MAI pentru arenda încăperilor nominalizate și plata serviciilor comunale aferente exploatării și întreținerii încăperilor arendate și a prejudiciat considerabil imaginea organelor afacerilor interne ca autoritate publică.

Tot el, Gheorghe Papuc, a fost pus sub învinuire pentru faptul că, deținând funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova, folosind intenționat situația de serviciu în alte interese personale, exprimate prin dorința de a se menține în funcția deținută și de a favoriza activitatea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova aflat la guvernare în perioada anilor 2001-2009, la data de 03 decembrie 2005, acționând contrar prevederilor art. 14 pct. 2) a Regulamentului „Cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 688 din 09 octombrie 1995, fără a adopta o decizie de transmitere a unor bunuri aparținând în gestiunea altei autorități centrale de specialitate, în lipsa acordului sau a solicitării acesteia din urmă, contrar prevederilor pct. 19 și pct. 29 a Regulamentului nominalizat mai sus, adică fără argumentarea necesității, caracterului și modului transmiterii bunurilor conform unei destinații legale, în lipsa unui act de primire-predare a bunurilor transmise, a dispus ilegal transmiterea în folosința fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova a automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006, aflat la balanța Ministerului Afacerilor Interne, care ilegal a fost utilizat în perioada decembrie 2005 – septembrie 2009 pentru necesitățile fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, prin ce a cauzat MAI un prejudiciu exprimat prin suportarea cheltuielilor nejustificate legate de exploatarea, întreținerea și reparația automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006 precum și achitarea salariului către polițistul-șofer din cadrul Centrului de Transport Tehnic al MAI Buț Valeriu, în sumă de 326 200 lei, ceea ce constituie o daună materială în proporții mari.

Inculpatul Vladimir Botnari a fost învinuit de faptul că, fiind numit prin Ordinul MAI nr. 537ef din 21.11.2008 Comisar General de Poliție al mun. Chișinău, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu în următoarele circumstanțe:

Conform graficului de serviciu pe luna aprilie 2009, aprobat de Comisarul General de Poliție al mun. Chișinău, Vladimir Botnari, responsabil pe Comisariatul General de Poliție al mun. Chișinău, pentru perioada 06-12 aprilie 2009 a fost numit comisarul-adjunct pe lucru operativ Cojocari Oleg Boris.

Conform anexei nr. 1 la Ordinul Comisarului General de Poliție al mun. Chișinău nr.10 din 04.02.2008, acesta avea următoarele atribuții: să desfășoare instrucțiunea grupelor operative privind primirea-predarea serviciului, la instrucțiune urmând să se aducă la cunoștință situația operativă din teritoriul deservit și republică, măsurile

întreprinse la descoperirea infracțiunilor, incidentele de efectiv cât și alte măsuri desfășurate în municipiu, personal să verifice izolatorul de detenție preventivă atât pe parcursul zilei cât și pe timp de noapte, să dirijeze operativ cu forțele și mijloacele CGP al mun. Chișinău, urmând să poarte responsabilitate personală pentru organizarea și desfășurarea serviciului diurn, înlăturarea neajunsurilor în urma verificării subdiviziunilor, cât și de organizarea activității eficiente a persoanelor responsabile de controlul serviciului subdiviziunilor CGP mun. Chișinău pe parcursul a 24 ore.

La 7 și 8 aprilie 2009, inculpatul Vladimir Botnari, fiind persoană cu funcție de răspundere, a ignorat prevederile Ordinului MAI nr. 435 din 13.11.2003, conform căruia Comisarul General de Poliție al mun. Chișinău organizează și dirijează activitatea CGP a mun. Chișinău și poartă răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate lui, este șeful operativ superior al tuturor subdiviziunilor afacerilor interne dislocate în teritoriul deservit, organizează și asigură în ordinea stabilită reacționarea oportună la sesizările și orice altă informație despre infracțiuni, încălcări ale ordinii publice, calamități naturale, tulburări în masă și alte incidente și evenimente de importanță pentru securitatea publică și ordinea de drept, asigură acumularea și aprecierea continuă a informației despre situația operativă, eficiența repartizării și utilizării forțelor și mijloacelor din dotare, exercită controlul asupra respectării necondiționate a legislației de către conducătorii comisariatului de poliție și asupra legalității acțiunilor lor în exercițiul de funcție, asigură conclucrarea tuturor subdiviziunilor de poliție ale CGP mun. Chișinău în activitatea de combatere a infracțiunilor, stabilește în conformitate cu legislația în vigoare ordinea interioară și programul zilei de lucru al CGP mun. Chișinău, creează condiții pentru exercitarea de către colaboratori și lucrători a atribuțiilor funcționale și sarcinilor încredințate lor, dar și situația operativă excepțională creată la acel moment.

Astfel, inculpatul, prin indicația sa verbală i-a ordonat Comisarului-adjunct pe lucru operativ din cadrul CGP al mun. Chișinău, Cojocari Oleg Boris, să se deplaseze împreună cu efectivul în Piața Marii Adunări Naționale din mun. Chișinău, fără a asigura îndeplinirea efectivă de către o altă persoană a obligațiilor de responsabil pe Comisariatul General de Poliție, mun. Chișinău și fără a prelua personal aceste atribuții.

Ca rezultat al acestor acțiuni, Comisarul General de Poliție al mun. Chișinău, Vladimir Botnari, nu a asigurat efectuarea unui control eficient al activității subalternilor și în consecință au fost admise încălcări flagrante ale art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950; art. 24 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova adoptată la 29 iulie 1994; art. 1, art. 2, pct. 2), 4), art. 12, pct. 1, art. 14, art. 15 din Legea nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 „cu privire la poliție” precum și a obligațiilor funcționale, care-l obligă să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să protejeze viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime; să organizeze și să dirijeze activitatea CGP mun. Chișinău, să organizeze și să asigure în ordinea stabilită recepționarea sesizărilor și altor informații despre infracțiuni, încălcări ale ordinii publice, tulburări în masă și alte incidente și evenimente de importanță pentru securitatea publică și ordinea de drept; să dirijeze operativ cu forțele și mijloacele CGP a mun. Chișinău; să ia măsuri pentru apărarea vieții, sănătății, demnității și onoarei cetățenilor; să poarte răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate lui; să răspundă de respectarea principiilor ce guvernează conduita polițistului, legislației în domeniul drepturilor omului și a legislației procesual-penale, *a dat dovadă de o atitudine neglijentă și neconștiincioasă*

față de obligațiile sale de serviciu, în situația nerespectării legislației în vigoare de către subalternii săi în incinta CGP a mun. Chișinău, soldate cu urmări grave pentru drepturile și libertățile persoanelor reținute în ograda, birourile de serviciu și izolatorul de detenție preventivă a CGP mun. Chișinău, în număr total de 91 persoane, dintre care cetățenii Pascal Victor Valeriu, Butmalai Ion Constantin, Petru Pralea, Crăciuneac Iurie Vitalie, Butmalai Ion Ion, Mațenko Andrei au fost supuși acțiunilor de tortură, manifestate prin aplicarea violenței fizice și psihice de către colaboratorii de poliție, în rezultatul cărora victimelor le-au fost cauzate diverse leziuni corporale, caracteristice mecanismului de maltratare indicat de către aceștia.

Tot el, Botnari Vladimir, a fost învinuit de faptul că, exercitând în conformitate cu Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 537 ef, din 24.11.2008, funcția de Comisar General al CGP mun. Chișinău, fiind persoană cu funcție de răspundere căreia, într-o instituție de stat i-au fost acordate permanent, prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în luna aprilie 2009, în mun. Chișinău, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu în următoarele circumstanțe.

Astfel, Vladimir Botnari potrivit atribuțiilor de funcție ale comisarului de poliție prevăzute la anexa nr. 2 la ordinul MAI nr. 435, din 13.11.2003, fiind persoana care organiza și dirija activitatea Comisariatului General de Poliție, purtând răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate și fiind șeful operativ superior al tuturor subdiviziunilor afacerilor interne dislocate în teritoriul deservit, cu excepția subdiviziunilor subordonate nemijlocit MAI al RM, aflându-se în mun. Chișinău, ignorând prevederile legislației în vigoare, în pofida faptului că la 06.04.2009 existau deja semne ce indicau cu un înalt grad de probabilitate o posibilă declanșare a dezordinilor în masă în mun. Chișinău, existând informații publice despre organizarea manifestațiilor de amploare, preconizate pentru data de 07.04.2009, nu a întreprins măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a ordinii publice în mun. Chișinău, în special, de prevenire și curmare a acțiunilor cu caracter violent, de lichidare din start a focarelor de declanșare a dezordinilor în masă, în rezultatul cărui fapt situația din centrul mun. Chișinău a ieșit de sub controlul forțelor de ordine, degenerând în dezordine în masă.

De asemenea, Ex-Comisarul General al CGP mun. Chișinău Vladimir Botnari, aflându-se în mun. Chișinău, manifestând neglijență în serviciu, cunoscând cu certitudine faptul declanșării în mun. Chișinău de către forțele de ordine, a operațiunii de reținere a persoanelor ca urmare a evenimentelor de dezordine în masă din 07.04.2009, nu a întreprins măsuri oportune și eficiente pentru a exclude reținerea neîntemeiată în mun. Chișinău a persoanelor, precum și pentru excluderea aplicării nejustificate de către colaboratorii organelor afacerilor interne a violenței fizice și psihice în privința persoanelor reținute.

Potrivit învinuirii, Ex-Comisarul General al CGP mun. Chișinău Vladimir Botnari și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu stipulate în art. 9 alin. (3), (5), (6), art. 12 alin. (1), (2), (6), (10), art. 16 alin. (1) pct. 3 ale Legii nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 „Cu privire la poliție”; pct. 10 subpct. 3, pct. 11, subpct. 7, 8, 9, 11 al Regulamentului Comisariatului General de Poliție, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 435, din 13.11.2003; pct. 1, 4, 5, 6, 7, 8 ale Atribuțiilor de funcție ale comisarului de poliție, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 435, din 13.11.2003; în fișa postului Comisarului General de poliție și a ignorat prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 01 din 09.02.2009 „Cu privire la

interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor”, prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 274, din 06.08.2008 „Despre aprobarea Recomandărilor cu privire la menținerea ordinii publice în timpul organizării și desfășurării întrunirilor”; prevederile capitolului 7 al Statutului serviciului de patrulare și santinelă al poliției, aprobat prin ordinul MAI nr. 157, din 26.07.1994, fapt care s-a soldat cu cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, exprimate prin decesul cet. Valeriu Boboc, prin alte urmări grave și anume - cauzarea la 296 colaboratori ai organelor afacerilor interne și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, prin incendierea și deteriorarea sediilor Președinției, Parlamentului Republicii Moldova, a mijloacelor de transport, inclusiv speciale, aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și prin incendierea, deteriorarea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, prejudiciul material fiind estimat la suma de 139 451 856 lei, de asemenea și prin aplicarea torturii, forței fizice și a relelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – statului.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurori, care au soliciat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- a-l recunoaște vinovat pe Papuc Gheorghe de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2), lit. b) și c) Cod penal și a-i stabili în baza acestei norme penale pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu amendă în mărime de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5 ani; a-l recunoaște vinovat pe Papuc Gheorghe, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. a), b) Cod penal și a-i stabili în baza acestei norme penale pedeapsa cu închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5 ani; În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, a-i stabili, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor, pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu amendă în mărime de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5 ani și retragerea gradului special de general-locotenent de poliție acordat lui Papuc Gheorghe prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2286, din 30 martie 2005;

- a-l recunoaște pe Botnari Vladimir vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. a), b) Cod penal și a-i stabili în baza acestei norme penale pedeapsa cu amendă în mărime de 800 unități convenționale (16000 lei), cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5 ani; a-l recunoaște pe Vladimir Botnari vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal și a-i stabili în baza acestei norme penale pedeapsa cu închisoare pe un termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5 ani; în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, a stabili, pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea pedepselor, pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 2 ani cu executare în penitenciar de tip deschis și amendă în mărime de 800 unități convenționale (16000 lei), cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5 ani; retragerea gradului special de general-maior de poliție

acordat lui Vladimir Botnari prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2306, din 18 august 2009.

În motivarea cerințelor sale, acuzatorii de stat au invocat următoarele:

1) Episodul săvârșirii de către Gh. Papuc a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2), lit. b) și c) Cod penal.

Analiza probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești denota cu certitudine caracterul prejudiciabil al acțiunilor Ex-Ministrului Afacerilor Interne Gheorghe Papuc, iar acțiunile ultimului au fost corect încadrate în baza art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal și vina ultimului în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin prin declarațiile martorilor: Zubic Valentin, Cosovan Ghenadie, Golovaci Sergiu, Tatian Larisa, Dodu Gheorghe, Nichiforov Anatolie, Gantea Dumitru, Condrea Constantin, Mazarov Ilia, Eriomin Iurie, Bannicov Alexandr, Pelin Lilia, Voicu Pavel, Copii mulți Grigore, Ursu Nicolae, Dabija Ana.

Declarațiile martorilor nominalizați mai sus relevau următoarele circumstanțe faptice ce demonstau vinovăția inculpatului Gh. Papuc în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal:

- încheierea contractelor de arendă a încăperilor nelocuibile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău a avut loc la inițiativa Ex-Ministrului Afacerilor Interne Gh. Papuc, deși ultimul conștientiza lipsa de necesitate a unor astfel de încăperi pentru desfășurarea lucrului operativ, acesta fiind doar un pretext de voalare a intenției sale de transmitere a acestor încăperi reprezentanților filialei Botanica a PCRМ ;

- achitarea plății pentru arenda încăperilor nelocuibile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău s-a efectuat din contul Ministerului Afacerilor Interne deși nici o subdiviziune a acestui minister nu a utilizat aceste încăperi în activitatea sa ;

- în încăperile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău arendate de către MAI în persoana Ex-Ministrului Gh. Papuc și-a desfășurat activitatea filiala Botanica a PCRМ, fapt acceptat și susținut de către acesta ;

- s-a constatat existența legăturii cauzale directe între încheierea contractelor de arendă între MAI în persoana ex-ministrului Gh. Papuc și SPB „Constructorul” pentru încăperile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău și cauzarea prejudiciului material Ministerului Afacerilor Interne, exprimat prin cheltuirea nejustificată a sumei de 502 700 lei, bani achitați de către MAI pentru arenda încăperilor nominalizate și plata serviciilor comunale aferente exploatării și întreținerii încăperilor arendate precum și prejudicierea considerabilă a imaginii organelor afacerilor interne ca autoritate publică;

- încăperile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău arendate de către MAI în baza contractelor de arendă în perioada anilor 2004-2008 nu au fost luate la evidență operativă de către Direcția Misiuni Speciale a MAI, contractele de arendă a acestor încăperi au fost încheiate între două persoane juridice - MAI și SPB „Constructorul”, fapt ce contravine prevederilor actelor normative ce reglementează desfășurarea activității operative ;

De asemenea, vina cet. Papuc Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2), lit. b) , c) Cod penal în legătură cu încheierea contractelor de arendă a încăperilor nelocuibile cu SPB „Constructorul” era dovedită și prin probele materiale cercetate în ședința de judecată, după cum urma:

- procesul - verbal de examinare a demersului nr. 2/498 din 04.02.2008, semnat de către șeful DSO MAI, Ghenadie Cosovan adresat adjunctului Ministrului Afacerilor Interne, dlui Sergiu Golovaci, care certifica solicitarea primului de a se înainta la grupul de lucru pentru achiziții publice al MAI întrebarea privind încheierea unui contract de

arendă a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 220,13 m.p. din mun. Chișinău, str. Zelinski 15, pentru necesitățile de serviciu ale direcțiilor operative, recunoscute în calitate de corpuri delictive și anexate la cauza penală ;

- procesul - verbal de examinare a contractelor de arendă nr. 8/0028 din 01.01.04, nr. 4/0006 din 03.01.05, nr. 1/0003 din 32.01.06, nr. 0001 din 01.01.07, nr. 0029 din 12.02.08 și anexele la contractele nominalizate mai-sus, toate semnate de către reprezentantul conducerii SPB „Constructorul” și Ex-Ministrul Afacerilor Interne Gh. Papuc, a scrisorii nr. 21/01-02 din 18.01.2006 adresată Ministrului Afacerilor Interne Gh. Papuc, de către directorul general al SPB „Constructorul”, dl Gh. Dodu, a scrisorii nr. 198/01-69 din 16.07.2007 adresată Șefului DGLAD a MAI, dlui A. Armaș, de către directorul general interimar al SPB „Constructorul”, dl S. Romaniuc, a scrisorii nr. 203/01-69 din 20.07.2007 adresată Șefului DGLAD a MAI, dlui A. Armaș, de către directorul general al SPB „Constructorul”, dl Gh. Dodu, a scrisorii nr. 15/1-1231 din 10.06.2008 adresată directorului general al SPB „Constructorul”, dl Gh. Dodu, de către Ministrul Afacerilor Interne Valentin Mejinshi, a scrisorii nr. 326/02-23 din 16.10.2008 adresată MAI, de către directorului general al SPB „Constructorul”, dl Gh. Dodu a actului de verificare a decontărilor din 20.05.2007, a ordinelor de plată ce atestă achitarea de către Ministerul Afacerilor Interne a plăților de arendă și a altor plăți aferente cheltuielilor de întreținere a încăperilor arendate din str. Zelinski 15, mun. Chișinău de la SPB „Constructorul”, recunoscute în calitate de corpuri delictive și anexate la cauza penală;

- procesul - verbal de examinare a actului de primire - predare a bunurilor materiale pe o filă de formatul A 4 pe care era prezent un text, executat probabil mecanic, cu litere de tipar, ce atesta faptul primirii-predării unităților de tehnică de calcul și a altor bunuri materiale din gestiunea MAI, cu semnături depuse din numele cet. Iu. Eriomin, I. Petic, A. Midrigan și A. Matveev, recunoscute în calitate de corpuri delictive și anexate la cauza penală ;

- procesul - verbal de examinare a facturilor fiscale eliberate de către SPB „Constructorul” aferent plăților de arendă a încăperilor nelocuibile din str. Zelinski 15, mun. Chișinău și achitării serviciilor comunale pentru perioada anilor 2004 - 2008, a bonurilor de plată care atestau faptul că MAI a achitat cheltuielile curente pe încăperile arendate de la SPB „Constructorul” în perioada anilor 2004 - 2008, recunoscute în calitate de corpuri delictive și anexate la cauza penală ;

De asemenea, acuzarea considera probată pe deplin vina Ex-Ministrului Afacerilor Interne, Papuc Gheorghe pe episodul legat de transmiterea și exploatarea ilegală a automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006 în folosința fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova aflat la balanța Ministerului Afacerilor Interne, care ilegal a fost utilizat în perioada decembrie 2005 - septembrie 2009 pentru necesitățile fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova.

Astfel, conform prevederilor art. 14 pct. 2) a Regulamentului „Cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 688 din 09 octombrie 1995, deciziile de transmitere a unor obiecte aparte se adoptă de către autoritatea centrală de specialitate, cu informarea obligatorie a Guvernului - în cazul transmiterii unor obiecte aparte din gestiunea sa în gestiunea altei autorități centrale de specialitate, cu acordul sau la solicitarea acesteia din urmă.

Potrivit pct. 19) și pct. 29) din Regulamentul nominalizat mai-sus, argumentarea transmiterii trebuie să conțină dovezi și, după caz calcule care argumentează necesitatea, caracterul și modul de transmitere a obiectelor, precum și data transmiterii, termenele de executare a operațiilor de transmitere, iar transmiterea unor obiecte aparte este efectuată prin întocmirea și aprobarea actului sau actelor de primire-predare a mijloacelor fixe, excluderea lor de la bilanțul întreprinderii care transmite și reflectarea lor la bilanțul întreprinderii care primește, reînregistrarea mijloacelor de transport și altor obiecte stabilite de legislație la organul teritorial cadastral, poliția rutieră de stat și alte organe autorizate.

În urma analizei actelor confirmative aferente modalității de transmitere de către Ministerul Afacerilor Interne a automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006 în folosința fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, s-a constatat o încălcare flagrantă a normelor legale expuse mai-sus, care în consecință s-au soldat cu suportarea cheltuielilor nejustificate legate de exploatarea, întreținerea și reparația automobilului nominalizat precum și achitarea salariului către polițistul-șofer din cadrul Centrului de Transport Tehnic al MAI, Buț Valeriu, în sumă totală de 326 200 lei.

Constatările date erau susținute și prin conținutul declarațiilor martorilor Eriomin Iurie și Struțescu Vladimir.

De asemenea, vinovăția cet. Papuc Gheorghe în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2), lit. b) și c) Cod penal era dovedită și prin următoarele materiale a cauzei penale :

- procesul - verbal de examinare a actelor aferente exploatării automobilului de model „RAF 2203”, cu numerele de înmatriculare C MT 006 în perioada anilor 2005 - 2009 și anume foile de parcurs, fișele de evidență a combustibilului eliberat, informațiile scrise nr. 1-5 din 16.03.2010 aferente achitării salariului către șoferul polițist, Buț Valeriu, recunoscute în calitate de corpuri delictive și anexate la cauza penală;

- procesul - verbal de examinare a raportului șefului DGLA și D a MAI, A. Armaș adresat Ministrului Afacerilor Interne, Gh. Papuc, prin care A. Armaș informează că la balanța Centrului Tehnic și Transport se află automobilul de model „RAF-2203”, cu numerele de înmatriculare CMT 006, care este utilizat pentru deservirea Parlamentului Republicii Moldova, începând cu anul 2005 și a raportului șefului CTT al DGLA și D a MAI, V. Struțescu adresat șefului DGLA a MAI, A. Armaș, prin care informează că pe perioada anului 2005-2009 automobilul de model „RAF-2203”, cu numere de înmatriculare CMT 006 (în prezent MAI 9512) a fost utilizat în scopuri de serviciu de către Parlamentul Republicii Moldova, recunoscute în calitate de corpuri delictive și anexate la cauza penală;

2) Episodul săvârșirii de către Gh. Papuc și VI. Botnari a infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal.

Instanța de judecată a motivat, în special, hotărârea sa de achitare a inculpaților de săvârșirea infracțiunii menționate invocând motivul, că în cazul unor dezordini în masă se pune în aplicare Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 01, din 09.02.2009 „Cu privire la interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor”, conform căruia Ministrul de Interne Gh. Papuc nu a avut careva obligațiuni ce nu le-ar fi executat, iar V. Botnari a executat prevederile ordinului pe segmentul încredințat și nu a comis careva abateri.

Într-adevăr, cât inculpații atât și martorii audiați în instanța de judecată au declarat,

că la 07.04.2009 a fost pus în aplicare Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 01 din 09.02.2009. În cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit, că în dimineața zilei menționate subdiviziunile MAI au primit indicații a mobiliza efectivul, în număr necesar conform Ordinul nr. 01 din 09.02.2009, a se echipa și deplasa la obiectele unde conform Ordinului menționat urmau să-și exercite atribuțiile, însă, toate aceste acțiuni au fost întreprinse cu întârziere, deoarece protestatarii deja se deplasaseră spre sediile Președinției și Parlamentului, unde la puțin timp au rupt cordonul format din colaboratorii Regimentului SCUT, care erau puțini la număr și s-au apropiat violent de sedii. În continuare, în timp ce protestatarii agresau colaboratorii SCUT, care erau puțini la număr și nu erau dotați cu echipament special, se mobilizau și alte forțe MAI, conform Ordinului menționat. Faptul, că inițial acțiunile protestatarilor, contrare Legii RM „privind întrunirile”, nu au fost curmate a generat în continuare altercații între reprezentanții forțelor de ordine cu protestatarii, care au trecut în dezordine în masă.

Dacă inițial, se lua în calcul, că deja la 06.04.2009 existau semne ce indicau cu un înalt grad de precizie la posibila ulterioară declanșare în mun. Chișinău a dezordinilor în masă, în condițiile existenței informației publice despre organizarea manifestațiilor de amploare preconizate pentru data de 07.04.2009 și se întreprindeau măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a ordinii publice în mun. Chișinău, în special, de prevenire și curmare a acțiunilor nelegitime comise de către unii din protestatari, de lichidare din start a focarelor de declanșare a altercațiilor, nu se ajungea la ieșirea de sub controlul forțelor de ordine a situației din centrul mun. Chișinău și dezordinii în masă.

În acest aspect, nu s-a luat în considerare faptul că, deja în seara zilei de 06 aprilie 2009 a fost desfășurat un marș de proporție, care a blocat artera principală a capitalei mai bine de 1 oră, iar participanții, au intenționat să răstoarne unități de transport public.

Se mai menționează că, în această situație nu s-a creat sistemul de prevenire a încălcărilor în masă a ordinii publice, cu menținerea în stare de pregătire a forțelor și mijloacelor, nu s-au analizat cauzele care pot genera încălcări în masă a ordinii publice, nu s-a apreciat eficacitatea măsurilor preventive premergătoare, acțiunile de protecție a securității publice și prioritar al obiectivelor strategice. De asemenea, nu s-a alertat imediat efectivul subdiviziunilor Garnizoanei Chișinău și comisariatelor raionale, conform schemei. Grupele analitice și de asigurare informațională în genere nu au activat. Nu a fost asigurată acoperirea operativă a teritoriului, prioritar a instituțiilor de învățământ, nu s-au cules și nu s-a posedat informația despre intențiile manifestațiilor, organizatorilor, prezența instigatorilor cu identificarea lor etc.

În selectarea informațiilor despre intențiile cetățenilor n-au fost implicate nici comisariatele teritoriale de poliție, care urmau să întreprindă acțiuni cu caracter preventiv-profilactic. În aceste circumstanțe, s-a creat un vacuum în acumularea și posedarea informației despre intențiile manifestațiilor și instigatorilor, după care, acțiunea pașnică preconizată, a fost transformată foarte brusc în una cu caracter violent și dezordine în masă.

Cele relatate se confirmau prin procesele - verbale de ridicare și examinare de la MAI și CGP mun. Chișinău a registrelor ședințelor operative de pe lângă Ministru și de pe lângă Comisarul CGP mun. Chișinău. Examinarea acestora a evidențiat faptul, că nu se lucra atât de intens în direcțiile de activitate ale organelor afacerilor interne. Se atrăgea atenție mai mare campaniei electorale care se desfășura pentru alegerile parlamentare din 05.04.2009.

Acestea au fost unele din consecințele îndeplinirii necorespunzătoare de către Gh. Papuc, precum și ale lui V. Botnari, a obligațiilor de serviciu ca rezultat al atitudinii

neglijente și neconștiințioase față de ele. Ulterior, cât la 07.04.2009, atât și după, de către inculpați au fost comise și ale fapte neglijente, care au generat cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice.

S-a menționat, că Gh. Papuc în perioada aprilie 2009, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1912-IV din 27.10.2008, exercita funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova. În conformitate cu prevederile art. art. 21, 29 ale Legii din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”, și pct. 8 ale Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 844, din 30.07.1998 „Cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne”, Dumnealui era persoana care purta răspundere personală pentru îndeplinirea sarcinilor și funcțiilor puse în seama Ministerului Afacerilor Interne și pentru sfera de activitate ce i-a fost încredințată.

V. Botnari, în perioada aprilie 2009, în conformitate cu Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 537 ef, din 24.11.2008, exercita funcția de Comisar General al CGP mun. Chișinău. Potrivit atribuțiilor de funcție ale comisarului de poliție (anexa nr.2 la ordinul MAI nr. 435, din 13.11.2003), Dumnealui era persoana care organiza și dirija activitatea Comisariatului General de poliție, purtând răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate și era șeful operativ superior al tuturor subdiviziunilor afacerilor interne dislocate în teritoriul deservit, cu excepția subdiviziunilor subordonate nemijlocit MAI.

Instanța de judecată a mai motivat achitarea inculpaților și prin faptul, că între faptele neglijente ale acestora și survenirea consecințelor nu exista legătură cauzală. La acest capitol instanța de judecată a apreciat eronat cele constatate în ședințele de judecată prin probele concludente, pertinente și utile cercetate.

Astfel, potrivit declarațiilor martorului Vladimir Voronin, la data de 06 aprilie 2009 a fost informat de Ministrul de Interne, Papuc Gheorghe că liderii diferitor formațiuni politice - Filat V., Ghimpu M., Chirtoacă D. și alții au adunat un număr mic de simpatizanți, care au blocat centrul municipiului Chișinău și scandau diferite lozinci. Careva incidente nu au fost semnalate. La data de 07.04.2009, deoarece protestele luau amploare a invitat Ministrul de Interne, Papuc Gh. și i-a dat indicații să nu fie utilizate de organele de poliție forța fizică, careva arme de foc și să nu admită careva vărsări de sânge.

Faptul dat a fost confirmat în cadrul audierii sale și de către inculpatul Gh. Papuc, care a declarat, că a sugerat Președintelui RM, dlui V. Voronin, necesitatea aplicării mijloacelor speciale și forței fizice față de protestatari, care deveniseră violenți, dar i s-a indicat să nu admită asemenea fapte. În continuare, a indicat și subalternilor această doleanță. Nu era previzibil și nu putea spune cu certitudine, care ar fi fost rezultatul în cazul în care poliția ar fi acționat conform normelor stabilite și anume:

Conform art. 15 din Legea „cu privire la poliție”, potrivit căruia, colaboratorii poliției aplică forța fizică, inclusiv procedee speciale de luptă, pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin;

Art. 16 din Legea menționată mai sus reglementează că, colaboratorii poliției aplică mijloace speciale și anume cătușe, bastoane de cauciuc, mijloace de imobilizare, substanțe lacrimogene și substanțe colorante speciale, dispozitive audiovizuale de influență psihologică, mijloace de distrugere a obstacolelor și de oprire forțată a mijloacelor de transport, tunuri de apă, mașini blindate și alte mijloace din dotarea

poliției, precum și câinii de serviciu în diferite cazuri, inclusiv și:

- în timpul respingerii atacurilor asupra cetățenilor, asupra colaboratorilor poliției și a altor persoane aflate în exercițiul funcțiunii sau la datoria obștească de menținere a ordinii publice și de combatere a criminalității;

- în timpul curmării dezordinilor de masă și încălcărilor în grup a ordinii publice;

- în timpul respingerii atacurilor asupra unor clădiri, unor încăperi, unor construcții și unor mijloace de transport, indiferent de apartenența lor, sau în timpul eliberării obiectelor deja ocupate;

Potrivit art. 15 din Legea „cu privire la poliție”, tipul mijlocului special și intensitatea aplicării lui sînt stabilite de către colaboratorul poliției, cu luarea în considerare a situației ce se creează, a caracterului infracțiunii și a identității delincventului. Nerespectarea de către colaboratorii de poliție a normelor indicate ca rezultat al ordinelor date de către Gh. Papuc, a generat consecințele expuse în actul de învinuire. Majoritatea ordinelor date la data de 07.04.2009 au fost date de către Gh. Papuc, care ulterior se transmiteau subalternilor de diferite nivele, în special a ordinelor ce vizau efectuarea unor manevre strategice (neaplicarea mijloacelor speciale, intervenția de dispersare a mulțimii, redislocarea etc.).

În acest sens, s-au menționat declarațiile martorului Grigore Cojocari, care la 07.04.2009 exercita funcția de comandant al BPDS „Fulger” și a declarat instanței, că în aprilie 2009 a fost implicat împreună cu efectivul la menținerea ordinii publice în centrul Capitalei. Conform structurii organizatorice al MAI, era subordonat direct Ministrului Afacerilor Interne. La data de 07.04.2009, aproximativ la orele 10.00 a primit indicația directă prin telefon de la Ministrul Afacerilor Interne Gheorghe Papuc, pentru a deplasa 100 colaboratori, din partea dreaptă a Președinției pe str. Sfatul Țării și 100 de colaboratori în spatele Parlamentului. Ajungând în centrul capitalei a raportat dlui Gh. Papuc, că efectivul este la fața locului și este repartizat. A primit indicația de la Ministrul de Interne Gh. Papuc să repartizeze 50 colaboratori de la Președinție la Televiziune. Pe parcurs alte careva ordine până la ora 20:00 nu a primit. La orele 20:00, iarăși a fost telefonat de Ministrul Gh. Papuc prin telefon, care i-a comandat să retragă efectivul la locul permanent de dislocare, să fie înarmat cu armament din dotare și să se plaseze în curtea MAI. La fel a primit indicația de la Gh. Papuc, să fie luate toate automobilele ușoare, pentru a forma echipe mobile pentru patrulare prin oraș. Primind indicația, tot efectivul s-a retras din clădirea Parlamentului și din fața Președinției și s-a urcat în automobile deplasându-se la locul de dislocare permanentă din str. Mesager, 5, mun. Chișinău. Acolo s-a făcut apelul efectivului, s-au verificat mijloacele speciale deteriorate, pierdute. Astfel, s-a constatat că în jur de 40 de colaboratori au fost traumatizați. Restul 160 de colaboratori au fost înarmați cu arme din dotare repartizate după colaboratori. Au fost repartizate automate de tip „Kalașnicov” și ofițerilor pistoale „Macarov”. Tuturor au fost repartizate cartușe oarbe. La orele 22:00-23:00, efectivul a fost adunat pe platou și repartizat la unități de transport, după ce toți conform indicației primite s-au deplasat în curtea MAI, din bd. Ștefan cel Mare, 75, din mun. Chișinău. În cantina MAI, efectivul a luat masa. La dl Gh. Papuc a avut loc o ședință, la care a participat el personal, vice-miniștrii și Șefii direcțiilor. Astfel au fost prezenți: Zubic, Șumleanschii, Botnari, Cosovan, Golovaci, Chetaru. Ședința a fost condusă de Papuc Gheorghe și a fost dată indicația de a forma echipe mobile, pentru patrularea prin mun. Chișinău. Astfel, în PMAN au plecat toate echipele mobile formate. Restul efectivului a rămas pe loc. Undeva peste 15-20 min. a telefonat dl Zubic, care a ordonat să se deplaseze cu tot efectivul pe jos de la MAI în direcția PMAN. Astfel, ei s-au deplasat pe

jos în direcția PMAN. Când au ajuns în PMAN, lângă magazinul „Gemenii” au fost reținute persoane care încercau să scoată bancomatul din perete. Persoanele reținute au fost transmise unei echipe mobile, pentru transportarea în comisariat. Ulterior, ei s-au deplasat spre Parlament și Președinție. Peste aproximativ 15 min. a venit dl Zubic și a spus că este indicația Ministrului să se deplaseze la locul permanent de dislocare și să se afle pe loc, ce și a fost executat.

Astfel, vinovăția lui Papuc Gheorghe a mai fost dovedită și prin declarațiile martorilor Cojocari Grigore, Cojocari Victor, Groza Corneliu, Betirescu Leonid, Gojan Ion.

Faptul, că sediul Parlamentului a fost cel mai mult afectat în rezultatul dezordinilor în masă din 07.04.2009 s-a datorat, neglijenței Ministrului Afacerilor Interne Gh. Papuc, care a ordonat, fără a verifica situația, evacuarea efectivului BPDS „Fulger” din sediu, care se afla sub control.

În această ordine de idei, s-a menționat că Gh. Papuc în calitate sa de Ministru al Afacerilor Interne a dat ordine, care substituiau în esența sa ordinul nr. 01, din 09.02.2009 și predominau asupra acestuia din urmă, astfel încât Statul Major Operativ care urma să activeze conform ordinului menționat nu a putut activa la justa sa valoare.

În consecință, la data de 07.04.2009 de către forțele MAI a fost manifestată o manevrare redusă, dislocare, redislocare, intervenție haotică și necoordonare a activităților comune. Ordinele și indicațiile în cele mai dese cazuri se dădeau de către oricare conducător numai nu de către persoanele care erau responsabile conform ord. MAI nr. 01 din 09.02.2009, care reglementează interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor. Pe parcurs, inacțiunile și pasivitatea persoanelor responsabile, a condiționat altercații majore dintre forțele de ordine și protestatari. La ora 13:30, s-a dat ordin forțelor din fața Parlamentului, fără coordonare cu cele din fața Președinției, de intervenție. Practic mulțimea a fost dispersată, însă iarăși, datorită acțiunilor necoordonate cu cele din fața Președinției și agresivității în creștere a mulțimii, lanțurile de dispersare și forțele dislocate în fața Parlamentului au fost nevoite să se retragă.

În astfel de situații, majoritatea comandanților nu erau pregătiți și nu se aflau în mediul colaboratorilor implicați, care activau haotic și dispersat, în cadrul altercațiilor cedau pozițiile și echipamentul de luptă, care ulterior era preluat de protestatari.

Cele relevate erau confirmate prin declarațiile martorilor audiați cât în cadrul urmăririi penale atât și în instanța de judecată și anume Iacob Gumeniță, Ion Volontir, Victor Zacrevschi, Corneliu Groza, Leonid Betirescu, Ion Gojan, Grigore Pulisca, Lilian Luca, Pavel Voicu, Victor Iachimov, Sergiu Paiu, Vitalie Zghibarta, Valentin Cucos, Semion Carp, Ghenadie Chiriția, Constantin Avornic, Oleg Cernei și alții.

3) Episodul săvârșirii de către V. Botnari a infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2), lit. b) Cod penal.

Pe acest capăt de acuzare instanța de judecată de asemenea a dat o apreciere eronată probelor cercetate în cadrul ședințelor de judecată și ca consecință l-a achitat pe inculpatul Vladimir Botnari de săvârșirea infracțiunii incriminate.

Așadar, conform prevederilor Ordinului nr. 435 din 13.11.2003 a MAI, prin care a fost aprobat Regulamentul Comisariatului General de poliție mun. Chișinău, este stabilit că, Comisarul General de Poliție organizează și dirijează activitatea CGP a mun. Chișinău și poartă răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate lui.

Această atribuție este prevăzută și în fișa de post a Comisarului General de Poliție, care prevede că acesta supraveghează și monitorizează situația operativă din teritoriu, înaintează propuneri în vederea reacționării prompte în cazul semnalării infracțiunilor grave sau deosebit de grave, efectuează supravegherea asupra izolatoarelor de detenție preventivă, dirijează cu forțele și mijloacele antrenate în menținerea ordinii publice.

Acuzarea de stat consideră, că în cadrul cercetării judecătorești a fost stabilit cu certitudine faptul că în noaptea de 07 spre 08 aprilie 2009 pe teritoriul CGP mun. Chișinău au fost maltratate persoane, cărora în rezultatul acțiunilor colaboratorilor de poliție le-au fost cauzate leziuni corporale, iar inculpatul Botnari Vladimir deținând funcția de Comisar General de Poliție al mun. Chișinău, fiind persoană cu funcție de răspundere, ignorând prevederile Ordinului MAI nr. 435 din 13.11.2003, nu a întreprins nici o măsură legală întru curmarea acțiunilor ilegale a colaboratorilor din subordine.

Astfel, conform procesului-verbal de examinare din 03.05.2010, conform căruia a fost supus examinării: registrul de evidență a persoanelor arestate administrativ în CAA din cadrul CGP a mun. Chișinău, totodată fiind supus examinării și registrul persoanelor deținute în IDP a CGP mun. Chișinău au fost stabilite toate persoanele care la data respectivă au fost reținute și deținute în CAA și IDP a CGP mun. Chișinău, stabilindu-se că părțile vătămate au fost reținute la data respectivă și deținute în IDP a CGP mun. Chișinău.

Faptul că părțile vătămate au fost maltratate pe teritoriul CGP mun. Chișinău se dovedea și prin declarațiile acestora, precum și prin declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, care au confirmat că, în noaptea de 07 spre 08 aprilie 2009 s-au aflat pe teritoriul CGP mun. Chișinău, au văzut, ba chiar au fost și ei supuși maltratării de către colaboratorii CGP mun. Chișinău.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015, care a fost pronunțată integral la 19 februarie 2015, apelul declarat a fost admis, fiind casată total sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Papuc Gheorghe a fost condamnat în baza art. 327 alin. (2), lit. b) și c) Cod penal la 3 (trei) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a activa în cadrul subdiviziunilor MAI pe un termen de 5(cinci) ani;

Tot el, a fost condamnat în baza art. 329 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal la 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a activa în subdiviziunile MAI pe un termen de 3 (trei) ani;

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - 4 (patru) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a activa în subdiviziunile MAI pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei principale în penitenciar de tip semiînchis.

Botnari Vladimir a fost condamnat în baza art. 329 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, la 2 (doi) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a activa în subdiviziunile MAI pe un termen de 5(cinci) ani;

În baza art. 90 Cod penal pedeapsa închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

În baza art. 66 Cod penal au fost retrase lui Papuc Gheorghe gradul militar special de General-Locotenent și lui Botnari Vladimir gradul militar special de General- Maior.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că **Gheorghe Papuc** exercitând, în conformitate cu Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1912-IV din 27.10.2008, funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova, fiind

persoană cu înaltă funcție de răspundere, căreia într-o instituție de stat i-au fost acordate permanent, prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în luna aprilie 2009, în mun. Chișinău, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu în următoarele circumstanțe:

În conformitate cu prevederile art. art. 21, 29 ale Legii nr.64-XII din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”, fiind persoană care poartă răspundere personală pentru îndeplinirea sarcinilor puse în seama Ministerului Afacerilor Interne și pentru sfera de activitate ce i-a fost încredințată, ignorând prevederile legislației în vigoare, în pofida faptului că la data de 06.04.2009 existau deja semne care indicau cu un înalt grad de probabilitate la posibila declanșare în mun. Chișinău a dezordinilor în masă, în condițiile existenței informației publice despre organizarea manifestațiilor de amploare preconizate pentru data de 07.04.2009, nu a întreprins măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a ordinii publice în mun. Chișinău, în special, de prevenire și curmare a acțiunilor de amploare cu caracter violent, de lichidare din start a focarelor de declanșare a dezordinilor în masă, în rezultatul cărui fapt situația din centrul mun. Chișinău a ieșit de sub controlul forțelor de ordine, degenerând în dezordini în masă.

De asemenea, la 07.04.2009, aflându-se în mun. Chișinău, Ex-Ministrul Afacerilor Interne Gheorghe Papuc, în procesul izbucnirii și derulării masive în mun. Chișinău a dezordinilor în masă, dând dovadă de atitudine neglijentă și neconștiincioasă față de obligațiile sale de serviciu, în situația nerespectării prevederilor legislației în vigoare, ale actelor normative departamentale și în condițiile dezvoltării unei situații de maxim pericol social, nu a gestionat și administrat corect situația creată, prin utilizarea maximă, promptă și eficientă a potențialului uman și numeric al trupelor organelor afacerilor interne, precum și a mijloacelor speciale din dotare, prin urmare nu a întreprins măsuri eficiente și proxime pentru ținerea situației sub control, anihilarea în mun. Chișinău a tulburărilor în masă violente, precum și pentru redresarea situației, restabilirea ordinii de drept și asigurarea securității publice.

În continuare, Ex-Ministrul Afacerilor Interne Gheorghe Papuc, manifestând neglijență în serviciu, cunoscând cu certitudine faptul declanșării în mun. Chișinău de către forțele de ordine a operațiunii de reținere a persoanelor ca urmare a evenimentelor de dezordine în masă din 07.04.2009, nu a întreprins măsuri oportune și eficiente pentru a exclude reținerea neîntemeiată în mun. Chișinău a persoanelor, precum și pentru excluderea aplicării nejustificate de către colaboratorii organelor afacerilor interne a violenței fizice și psihice în privința persoanelor, inclusiv a persoanelor reținute.

Ex-Ministrul Afacerilor Interne Gheorghe Papuc și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu stipulate în art. 21, 29 ale Legii nr.64-XII din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”; art. 9 alin. (3), (5), (6), art. 12 alin. (1), (2), (6), (10), art. 16 alin. (1) pct. 3) ale Legii nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 „Cu privire la poliție”; pct. 6 subpct. 5, 6/1, 6.7, 6.15, pct. 7, pct. 8, pct. 9 subpct. 1,5 ale Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 844, din 30.07.1998 „Cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne și ignorând flagrant prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 01 din 09.02.2009 „Cu privire la interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor”, prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr.274 din 06.08.2008 „Despre aprobarea Recomandărilor cu privire la menținerea ordinii publice în timpul organizării și desfășurării întrunirilor”; prevederile capitolului 7 al Statutului serviciului de patrulare și santinelă al poliției,

aprobat prin Ordinul MAI nr. 157 din 26.07.1994, fapt care s-a soldat cu cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, exprimate prin decesul cet. Valeriu Boboc, prin alte urmări grave și anume - cauzarea la 296 colaboratori ai organelor afacerilor interne și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, prin incendierea și deteriorarea sediilor Președinției, Parlamentului Republicii Moldova, a mijloacelor de transport, inclusiv special, aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și prin incendierea, deteriorarea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, prejudiciul material, fiind estimat la suma de 139 451 856 lei, de asemenea și prin aplicarea torturii, forței fizice și a relelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – a statului.

De asemenea, inculpatul Gheorghe Papuc activând în funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova și fiind persoană cu înaltă funcție de răspundere, în perioada 01 ianuarie 2004 – 12 februarie 2008, urmărind scopul promovării sale în carieră, acționând și folosind intenționat situația de serviciu în alte interese personale, exprimate prin dorința de a se menține în această funcție și de a favoriza activitatea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova aflat la guvernare în perioada anilor 2001-2009 în Republica Moldova, sub pretextul necesității intensificării combaterii criminalității organizate și utilizării în scopuri operative a încăperilor amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău, ilegal a încheiat cu directorul Spitalului Profilactoriu de Bază „Constructorul” cet. Dodu Gheorghe următoarele contracte:

- la data de 01 ianuarie 2004 contractul de arendă nr. 8/0028 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2004 contra sumei de 37727,1 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI, în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 03 ianuarie 2005 contractul de arendă nr. 4/0006 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2005 contra sumei de 37727,1 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI, în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 02 ianuarie 2006 contractul de locațiune nr. 1/0003 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2006 contra sumei de 41500 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 01 ianuarie 2007 contractul de locațiune nr. 0001 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 88,4 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2007 contra sumei de 45856,6 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă;

- la data de 17 aprilie 2007 contractul de locațiune nr. 140-C/0102 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 131,73 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2007 contra sumei de 73240,86 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă ;

- la data de 12 februarie 2008 contractul de locațiune nr. 0029 a încăperilor nelocuibile cu o suprafață de 220,13 m² din clădirea amplasată pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău pentru utilizarea lor în calitate de oficiu, pe o perioadă de un an, adică până la data de 31.12.2008 contra sumei de 171 252,91 lei achitată din sursele bugetului de stat alocate MAI în calitate de plată anuală de arendă.

Fără a organiza utilizarea acestor încăperi de către subdiviziunile specializate a MAI în scopuri operative, a dispus ilegal transmiterea încăperilor arendate de la SPB „Constructorul” în folosința comitetului raional Botanica al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, prin ce a cauzat daune în proporții considerabile, soldate cu urmări grave intereselor publice în sumă totală de 502 700 lei, bani achitați de către MAI pentru arenda încăperilor nominalizate și plata serviciilor comunale aferente exploatării și întreținerii încăperilor arendate și a prejudiciat considerabil imaginea organelor afacerilor interne ca autoritate publică.

Tot el, Gheorghe Papuc, deținând funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova, folosind intenționat situația de serviciu în alte interese personale exprimate prin dorința de a se menține în funcția deținută și de a favoriza activitatea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova aflat la guvernare în perioada anilor 2001-2009, la data de 03 decembrie 2005, acționând contrar prevederilor art. 14 pct. 2) a Regulamentului „Cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active” aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 688 din 09 octombrie 1995, fără a adopta o decizie de transmitere a unor bunuri aparte în gestiunea altei autorități centrale de specialitate, în lipsa acordului sau a solicitării acesteia din urmă, contrar prevederilor pct. 19 și pct. 29 a Regulamentului nominalizat mai sus, adică fără argumentarea necesității, caracterului și modului transmiterii bunurilor conform unei destinații legale, în lipsa unui act de primire-predare a bunurilor transmise, a dispus ilegal transmiterea în folosința fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova a automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006, aflat la balanța Ministerului Afacerilor Interne care ilegal a fost utilizat în perioada decembrie 2005 – septembrie 2009 pentru necesitățile fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, prin ce a cauzat MAI un prejudiciu exprimat prin suportarea cheltuielilor nejustificate legate de exploatarea, întreținerea și reparația automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006 precum și achitarea salariului către polițistul-șofer din cadrul Centrului de Transport Tehnic al MAI Buț Valeriu, în sumă de 326 200 lei, ceia ce constituie o daună materială în proporții mari.

La fel, instanța de apel a mai indicat că inculpatul Vladimir Botnari, fiind numit prin ordinul MAI nr. 537 ef din 21.11.2008 Comisar General de Poliție al mun. Chișinău, a comis infracțiunea de neglijență în serviciu în următoarele circumstanțe: conform graficului de serviciu pe luna aprilie, 2009, aprobat de Comisarul General de Poliție al mun. Chișinău, Vladimir Botnari, responsabil pe Comisariatul General de Poliție al mun. Chișinău, pentru perioada 06-12 aprilie 2009 a fost numit Comisarul-adjunct pe lucru operativ Cojocari Oleg Boris. Conform anexei nr. 1 la ordinul Comisarului General de Poliție al mun. Chișinău nr. 10 din 04.02.2008, acesta avea următoarele atribuții: să desfășoare instrucțiunea grupelor operative privind primirea-predarea serviciului, la instrucțiune urmând să se aducă la cunoștință situația operativă din teritoriul deservit și republică, măsurile întreprinse la descoperirea infracțiunilor, incidentele de efectiv cât și alte măsuri desfășurate în municipiu, personal să verifice

izolatorul de detenție preventivă atât pe parcursul zilei cât și pe timp de noapte, să dirijeze operativ cu forțele și mijloacele CGP al mun. Chișinău, urmând să poarte responsabilitate personală pentru organizarea și desfășurarea serviciului diurn, înlăturarea neajunsurilor în urma verificării subdiviziunilor, cât și de organizarea activității eficiente a persoanelor responsabile de controlul serviciului subdiviziunilor CGP mun. Chișinău pe parcursul a 24 ore.

La 7 și 8 aprilie 2009, inculpatul Vladimir Botnari, fiind persoană cu funcție de răspundere a ignorat prevederile ordinului MAI nr. 435 din 13.11.2003, conform căruia Comisarul General de Poliție al mun. Chișinău organizează și dirijează activitatea CGP a mun. Chișinău și poartă răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate lui, este șeful operativ superior al tuturor subdiviziunilor afacerilor interne dislocate în teritoriul deservit, organizează și asigură în ordinea stabilită reacționarea oportună la sesizările și orice altă informație despre infracțiuni, încălcări ale ordinii publice, calamități naturale, tulburări în masă și alte incidente și evenimente de importanță pentru securitatea publică și ordinea de drept, asigură acumularea și aprecierea continuă a informației despre situația operativă, eficiența repartizării și utilizării forțelor și mijloacelor din dotare, exercită controlul asupra respectării necondiționate a legislației de către conducătorii comisariatului de poliție și asupra legalității acțiunilor lor în exercițiul de funcție, asigură conlucrarea tuturor subdiviziunilor de poliție ale CGP mun. Chișinău în activitatea de combatere a infracțiunilor, stabilește în conformitate cu legislația în vigoare ordinea interioară și programul zilei de lucru a CGP mun. Chișinău, creează condiții pentru exercitarea de către colaboratori și lucrători a atribuțiilor funcționale și sarcinilor încredințate lor, dar și situația operativă excepțională creată la acel moment.

Astfel, inculpatul prin indicația sa verbală i-a ordonat Comisarului-adjunct pe lucru operativ din cadrul CGP al mun. Chișinău, Cojocari Oleg Boris să se deplaseze împreună cu efectivul în Piața Marii Adunări Naționale din mun. Chișinău, fără a asigura îndeplinirea efectivă de către o altă persoană a obligațiilor de responsabil pe Comisariatul General de Poliție, mun. Chișinău și fără a prelua personal aceste atribuții.

Ca rezultat al acestor acțiuni, Comisarul General de Poliție al mun. Chișinău, Vladimir Botnari nu a asigurat efectuarea unui control eficient al activității subalternilor și în consecință au fost admise încălcări flagrante ale art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950; art. 24 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova adoptată la 29 iulie 1994; art. 1, art. 2, pct. 2), 4), art. 12, pct. 1, art. 14, art. 15 din Legea nr.416-XII din 18 decembrie 1990 „cu privire la poliție”, precum și a obligațiilor funcționale, care-l obligă să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să protejeze viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime; să organizeze și să dirijeze activitatea CGP mun. Chișinău, să organizeze și să asigure în ordinea stabilită recepționarea sesizărilor și altor informații despre infracțiuni, încălcări ale ordinii publice, tulburări în masă și alte incidente și evenimente de importanță pentru securitatea publică și ordinea de drept; să dirijeze operativ cu forțele și mijloacele CGP a mun. Chișinău; să ia măsuri pentru apărarea vieții, sănătății, demnității și onoarei cetățenilor; să poarte răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate lui; să răspundă de respectarea principiilor ce guvernează conduita polițistului, legislației în domeniul drepturilor omului și a legislației procesual-penale, *a dat dovadă de o atitudine neglijentă și neconștiincioasă față de obligațiile sale de serviciu*, în situația nerespectării legislației în vigoare de către

subalternii săi în incinta CGP a mun. Chișinău, soldate cu urmări grave pentru drepturile și libertățile persoanelor reținute în ograda, birourile de serviciu și izolatorul de detenție preventivă a CGP mun. Chișinău, în număr total de 91 persoane dintre care cetățenii Pascal Victor Valeriu, Butmalai Ion Constantin, Petru Pralea, Crăciuneac Iurie Vitalie, Butmalai Ion Ion, Mațenko Andrei au fost supuși acțiunilor de tortură, manifestate prin aplicarea violenței fizice și psihice de către colaboratorii de poliție, în rezultatul cărora victimelor le-au fost cauzate diverse leziuni corporale, caracteristice mecanismului de maltratare indicat de către aceștia.

Tot el, Botnari Vladimir, exercitând în conformitate cu Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 537 ef, din 24.11.2008, funcția de Comisar General al CGP mun. Chișinău, fiind persoană cu funcție de răspundere, căreia, într-o instituție de stat i-au fost acordate permanent, prin numire, drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în luna aprilie 2009, în mun. Chișinău, a comis infraacțiunea de neglijență în serviciu în următoarele circumstanțe.

Astfel, Vladimir Botnari, potrivit atribuțiilor de funcție ale comisarului de poliție prevăzute la anexa nr. 2 la ordinul MAI nr. 435 din 13.11.2003, fiind persoana care organiza și dirija activitatea Comisariatului General de Poliție, purtând răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate și fiind șeful operativ superior al tuturor subdiviziunilor afacerilor interne dislocate în teritoriul deservit, cu excepția subdiviziunilor subordonate nemijlocit MAI al RM, aflându-se în mun. Chișinău, ignorând prevederile legislației în vigoare, în pofida faptului că la 06.04.2009 existau deja semne ce indicau cu un înalt grad de probabilitate o posibilă declanșare a dezordinilor în masă în mun. Chișinău, existând informații publice despre organizarea manifestațiilor de amploare, preconizate pentru data de 07.04.2009, nu a întreprins măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a ordinii publice în mun. Chișinău, în special, de prevenire și curmare a acțiunilor cu caracter violent, de lichidare din start a focarelor de declanșare a dezordinilor în masă, în rezultatul cărui fapt situația din centrul mun. Chișinău a ieșit de sub controlul forțelor de ordine, degenerând în dezordini în masă.

De asemenea, Ex-Comisarul General al CGP mun. Chișinău, Vladimir Botnari, aflându-se în mun. Chișinău, manifestând neglijență în serviciu, cunoscând cu certitudine faptul declanșării în mun. Chișinău de către forțele de ordine, a operațiunii de reținere a persoanelor ca urmare a evenimentelor de dezordine în masă din 07.04.2009, nu a întreprins măsuri oportune și eficiente pentru a exclude reținerea neîntemeiată în mun. Chișinău a persoanelor, precum și pentru excluderea aplicării nejustificate de către colaboratorii organelor afacerilor interne a violenței fizice și psihice în privința persoanelor reținute.

Ex-Comisarul General al CGP mun. Chișinău, Vladimir Botnari și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu stipulate în art. 9 alin. (3), (5), (6), art. 12 alin. (1), (2), (6), (10), art. 16 alin. (1) pct. 3) ale Legii nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 „cu privire la poliție”; pct. 10 sub pct. 3, pct. 11, subpct. 7, 8, 9, 11 al Regulamentului Comisariatului General de Poliție, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 435 din 13.11.2003; pct. 1, 4, 5, 6, 7, 8 ale Atribuțiilor de funcție ale comisarului de poliție, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 435 din 13.11.2003; în fișa postului Comisarului General de poliție și a ignorat prevederile ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 01 din 09.02.2009 „Cu privire la interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau

organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor”, prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 274 din 06.08.2008 „Despre aprobarea Recomandărilor cu privire la menținerea ordinii publice în timpul organizării și desfășurării întrunirilor”; prevederile capitolului 7 al Statutului serviciului de patrulare și santinelă al poliției, aprobat prin ordinul MAI nr. 157 din 26.07.1994, fapt care s-a soldat cu cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, exprimate prin decesul cet. Valeriu Boboc, prin alte urmări grave și anume - cauzarea la 296 colaboratori ai organelor afacerilor interne și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, prin incendierea și deteriorarea sediilor Președinției, Parlamentului Republicii Moldova, a mijloacelor de transport, inclusiv special, aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și prin incendierea, deteriorarea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, prejudiciul material fiind estimat la suma de 139 451 856 lei, de asemenea și prin aplicarea torturii, forței fizice și a relelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – statului.

5.1. Astfel, analizând obiectiv circumstanțele cauzei, în raport cu probele cercetate instanța de apel a concluzionat că argumentele invocate de instanța de fond în sentința de achitare erau eronate și lipsite de temeiuri, dat fiind faptul că instanța de judecată nu a dat o apreciere justă tuturor probelor prin coroborarea acestora.

Reieșind din cele relatate instanța de apel a considerat nejustificată și neîntemeiată concluzia instanței de fond că acțiunile inculpatului Papuc Gheorghe nu întruneau elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, deoarece potrivit probelor cercetate s-a constatat cu certitudine că ultimul a săvârșit infracțiunea imputată.

De asemenea, instanța de apel a considerat dovedită pe deplin vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate prin cumulul de probe pertinente și concludente prezentate spre cercetare instanței de judecată de către acuzare și anume declarațiile martorilor audiați pe cauza penală, precum și probele materiale.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 327 Cod penal îl formează relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care presupune îndeplinirea de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu în mod corect, fără abuzuri, cu respectarea intereselor publice, precum și a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și ale celor juridice.

Obiectul material al infracțiunii specificate îl reprezintă corpul persoanei ori bunurile mobile sau imobile.

Conform prevederilor art. 14 pct. 2) a Regulamentului „Cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 688 din 09 octombrie 1995, deciziile de transmitere a unor obiecte aparte se adoptă de către autoritatea centrală de specialitate, cu informarea obligatorie a Guvernului - în cazul transmiterii unor obiecte aparte din gestiunea sa în gestiunea altei autorități centrale de specialitate, cu acordul sau la solicitarea acesteia din urmă.

Potrivit pct. 19) și pct. 29) din Regulamentul nominalizat mai sus, argumentarea transmiterii trebuie să conțină dovezi și, după caz, calcule care argumentează

necesitatea, caracterul și modul de transmitere a obiectelor, precum și data transmiterii, termenele de executare a operațiilor de transmitere, iar transmiterea unor obiecte aparte este efectuată prin întocmirea și aprobarea actului sau actelor de primire-predare a mijloacelor fixe, excluderea lor de la bilanțul întreprinderii care transmite și reflectarea lor la bilanțul întreprinderii care primește, reînregistrarea mijloacelor de transport și altor obiecte stabilite de legislație la organul teritorial cadastral, poliția rutieră de stat și alte organe autorizate.

Deci, inculpatul Gheorghe Papuc activând în funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova și fiind persoană cu înaltă funcție de răspundere, în perioada 01 ianuarie 2004 –12 februarie 2008, urmărind scopul promovării sale în carieră, acționând și folosind intenționat situația de serviciu în alte interese personale, exprimate prin dorința de a se menține în această funcție și de a favoriza activitatea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova aflat la guvernare în perioada anilor 2001-2009 în Republica Moldova, sub pretextul necesității intensificării combaterii criminalității organizate și utilizării în scopuri operative a încăperilor amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău, ilegal a încheiat cu directorul Spitalului Profilactoriu de Bază „Constructorul” cet. Dodu Gheorghe mai multe contracte de locațiune a încăperilor nelocuibile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău.

În urma analizei normelor care circumstanțiază statutul juridic al făptuitorului s-a stabilit cu certitudine că acțiunile inculpatului Papuc Gheorghe au decurs din atribuțiile de serviciu ale acestuia și aceste acțiuni erau în limitele competenței sale de serviciu.

Astfel, în cadrul examinării cauzei, instanța de apel a stabilit cu certitudine că încheierea contractelor de arendă a încăperilor nelocuibile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău a avut loc la inițiativa Ex-Ministrului Afacerilor Interne Gh. Papuc, deși ultimul conștientiza lipsa de necesitate a unor astfel de încăperi pentru desfășurarea lucrului operativ, acesta fiind doar un pretext de voalare a intenției sale de transmitere a acestor încăperi reprezentanților filialei Botanica a PCRМ, or motivul făptuitorului s-a exprimat prin năzuința obținerii unor avantaje nepatrimoniale prin alte interese personale.

Infracțiunea dată este una materială și se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Astfel, în contextul dat, instanța de apel a reținut că achitarea plății pentru arenda încăperilor nelocuibile amplasate pe str. Zelinski, 15, mun. Chișinău s-a efectuat din contul Ministerului Afacerilor Interne, deși nici o subdiviziune a acestui minister nu a utilizat aceste încăperi în activitatea sa; în încăperile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău arendate de către MAI în persoana Ex-Ministrului Gh. Papuc și-a desfășurat activitatea filiala Botanica a PCRМ, fapt acceptat și susținut de către Ex-Ministrul Gh. Papuc în cadrul ședințelor de judecată; s-a constatat existența legăturii cauzale directe între încheierea contractelor de arendă între MAI în persoana Ex-Ministrului Gh. Papuc și SPB „Constructorul” pentru încăperile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău, fapt confirmat de directorul SPB „Constructorul”, Dodu Gh. care a menționat că plata pentru arenda oficiilor Comitetului Raional de Partid sector Botanica al PCRМ era achitată de către Ministerul Afacerilor Interne în baza contractelor încheiate între SPB „Constructorul” și MAI. Faptul că încăperea dată era utilizată de către PCRМ a fost confirmat și de martorii Mazarov Ilia, Condrea Constantin, Gantea Dumitru, Nichiforov Anatolie.

La fel și martorul Bannicov Alexandr, a confirmat acest fapt, declarând că începând

cu anul 2007 deținea funcția de secretar al comitetului raional Botanica al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, sediul căruia era situat pe adresa mun. Chișinău str. Zelinski 15, mun. Chișinău. Începând cu anul 2004, între SPB „Constructorul” și Ministerul Afacerilor Interne a fost încheiat un contract de arendă a acestor încăperi, în care comitetul raional Botanica a PCRМ și-a continuat activitatea sa. Careva contracte ce ar reglementa modalitatea de utilizare a încăperilor din str. Zelinski 15, mun. Chișinău între MAI și Partidul Comuniștilor din Republica Moldova nu au fost încheiate.

Martorul Pelin Lilia a confirmat că a activat în funcția de șefă a Direcției Finanțe, Contabilitate și Executare Bugetară din cadrul Direcției Generale Economie și Finanțe a MAI începând cu anul 2004, iar în atribuțiile sale de serviciu intra gestionarea mijloacelor financiare alocate aparatului central și subdiviziunilor subordonate MAI. A menționat că cheltuielile ce țin de arenda încăperilor erau suportate din contul mijloacelor financiare alocate MAI pentru fiecare an în perioada anilor 2004 - 2008, în baza contractelor încheiate și expediate spre executare în contabilitatea MAI.

Niciunul din martorii interogați, care activau în cadrul MAI nu au putut explica în ce mod erau utilizate încăperile date de către MAI în scopuri operative.

Încăperile amplasate pe str. Zelinski 15, mun. Chișinău arendate de către MAI în baza contractelor de arendă în perioada anilor 2004-2008 nu au fost luate la evidență operativă de către Direcția Misiuni Speciale a MAI, contractele de arendă a acestor încăperi au fost încheiate între două persoane juridice - MAI și SPB „Constructorul”, fapt ce contravenea prevederilor actelor normative ce reglementează desfășurarea activității operative.

Astfel, Ministerului Afacerilor Interne i-a fost cauzat un prejudiciul material exprimat prin cheltuirea nejustificată a sumei de 502 700 lei, bani achitați de către MAI pentru arenda încăperilor nominalizate și plata serviciilor comunale aferente exploatării și întreținerii încăperilor arendate precum și prejudicierea considerabilă a imaginii organelor afacerilor interne ca autoritate publică.

De asemenea, vina Ex-Ministrului Afacerilor Interne Papuc Gheorghe a fost probată pe deplin și pe episodul legat de transmiterea și exploatarea ilegală a automobilului de model „RAF-2203”, cu numărul de înmatriculare C MT 006 în folosința fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, aflat la balanța Ministerului Afacerilor Interne, care ilegal a fost utilizat în perioada decembrie 2005-septembrie 2009 pentru necesitățile fracțiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, fiind încălcate flagrant normele legale expuse mai sus, care în consecință s-au soldat cu suportarea cheltuielilor nejustificate legate de exploatarea, întreținerea și reparația automobilului nominalizat precum și achitarea salariului către polițistul-șofer din cadrul Centrului de Transport Tehnic al MAI, Buț Valeriu, în sumă totală de 326 200 lei.

Instanța de apel a apreciat critic rapoartele de expertiză nr. 1506 din 30.08.2013 și nr. 1108 din 13.06.2014, conform cărora s-a concluzionat că nu a fost cauzat careva prejudiciu material de către Ministerul Afacerilor Interne la închirierea contractelor de locațiune a încăperilor de la SPB „Constructorul” și în cadrul exploatării mijlocului de transport „RAF 2203”, deoarece concluziile date au fost combătute prin hotărârea Curții de Conturi nr. 5 din 26.01.2010 „privind raportul auditului legalității unor operațiuni și tranzacții financiare și a unor aspecte privind gestionarea patrimoniului public la Ministerul Afacerilor Interne și unele instituții subordonate în perioada anilor 2002-2009”. Potrivit actului menționat s-a constatat că deși încăperile din str. Zeliski 15, mun.

Chișinău, blocul nr. 3 au fost ocupate și utilizate de Comitetul Raional Botanica al PCRM, plata pentru arenda acestora în sumă de 502,7 mii lei s-a achitat neîntemeiat de la bugetul de stat. Totodată, în urma verificărilor a mai fost constatat că în perioada anilor 2005-2009 (9 luni), pentru întreținerea automobilului de model „RAF 2203”, CTT al MAI neîntemeiat a suportat cheltuieli în sumă totală de 326,2 mii lei, inclusiv costul combustibilului -195,3 mii lei, salariul 129,5 mii lei și reparațiile -1,4 mii lei.

S-a mai indicat că faptul utilizării banilor publici contrar destinației, a fost constatat și de către Colegiul Economic al Curții Supreme de Justiție, care prin decizia din 19.05.2011 a stabilit că: „din probele anexate la materialele dosarului, în mod incontestabil se constată faptul că MAI cunoștea despre inexistența cărorva obligațiuni legale sau contractuale față de Partidul Comuniștilor din Moldova care beneficia de încăperile date în locațiune către MAI și se folosea de automobilul respectiv, în pofida acestui fapt, continua să achite chiria și să suporte cheltuielile legate de exploatarea, întreținerea și reparația automobilului...”.

5.2. Cu privire la episodul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal de către Gheorghe Papuc și Botnari Vladimir.

În acest sens instanța de apel a indicat că vina inculpaților în cele incriminate ce vizează săvârșirea infracțiunii de neglijență în serviciu se dovedea prin cumulul de probe concludente, pertinente și utile administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate de instanța de fond, precum și **cercetate și verificate în cadrul instanței de apel.**

Reieșind din prevederile normelor legale și anume, conform art. 15 din Legea RM „cu privire la poliție”, colaboratorii poliției aplică forța fizică, inclusiv procedee speciale de luptă, pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin.

Conform art. 16 din Legea menționată supra colaboratorii poliției aplică mijloace speciale și anume cătușe, bastoane de cauciuc, mijloace de imobilizare, substanțe lacrimogene și substanțe colorante speciale, dispozitive audiovizuale de influență psihologică, mijloace de distrugere a obstacolelor și de oprire forțată a mijloacelor de transport, tunuri de apă, mașini blindate și alte mijloace din dotarea poliției, precum și câinii de serviciu în diferite cazuri, inclusiv și : în timpul respingerii atacurilor asupra cetățenilor, asupra colaboratorilor poliției și a altor persoane aflate în exercițiul funcțiunii sau la datoria obștească de menținere a ordinii publice și de combatere a criminalității; în timpul curmării dezordinilor de masă și încălcărilor în grup a ordinii publice; în timpul respingerii atacurilor asupra unor clădiri, unor încăperi, unor construcții și unor mijloace de transport, indiferent de apartenența lor, sau în timpul eliberării obiectelor deja ocupate.

Potrivit art. 15 din Legea „cu privire la poliție”, tipul mijlocului special și intensitatea aplicării lui sînt stabilite de către colaboratorul poliției cu luarea în considerare a situației ce se creează, a caracterului infracțiunii și a identității delincventului.

Instanța de apel a stabilit cu certitudine faptul că, nerespectarea de către colaboratorii de poliție a normelor indicate ca rezultat al ordinelor date de către Gh. Papuc și Botnari Vladimir au generat consecințele expuse în actul de învinuire de către acuzatorul de stat. Majoritatea ordinelor date la data de 07.04.2009 au fost efectuate de către Gh. Papuc, care ulterior se transmiteau subalternilor de diferite nivele, în special ordinele ce vizau efectuarea unor manevre strategice (neaplicarea mijloacelor speciale, intervenția de dispersare a mulțimii, redislocarea etc.)

Astfel, s-a menționat că Gh. Papuc în perioada aprilie 2009, în conformitate cu

Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1912-IV din 27.10.2008, exercita funcția de Ministru al Afacerilor Interne al Republicii Moldova. În conformitate cu prevederile art. art. 21, 29 ale Legii nr.64-XII, din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”, și pct. 8 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 844, din 30.07.1998 „Cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne”, era persoana care purta răspundere personală pentru îndeplinirea sarcinilor și funcțiilor puse în seama Ministerului Afacerilor Interne și pentru sfera de activitate ce i-a fost încredințată.

Vladimir Botnari, în perioada aprilie 2009, în conformitate cu Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 537 ef din 24.11.2008, exercita funcția de Comisar General al CGP mun. Chișinău. Potrivit atribuțiilor de funcție ale comisarului de poliție (anexa nr.2 la ordinul MAI nr. 435 din 13.11.2003, era persoana care organiza și dirija activitatea Comisariatului General de Poliție, purtând răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate și era șeful operativ superior al tuturor subdiviziunilor afacerilor interne dislocate în teritoriul deservit, cu excepția subdiviziunilor subordonate nemijlocit MAI.

În cadrul examinării cauzei, instanța de apel a stabilit cu certitudine că inculpatul Papuc Gheorghe și-a îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu stipulate în art. 21, 29 ale Legii nr.64-XII, din 31.05.1990 „Cu privire la Guvern”; art. 9 alin. (3), (5), (6), art. 12 alin. (1), (2), (6), (10), art. 16 alin. (1) pct. 3) ale Legii nr. 416-XII din 18.12.1990 „ Cu privire la Poliție ”; pct. 6 subpct. 5, 6/1, 6.7, 6.15, pct. 7, pct. 8, pct. 9 subpct. 1, 5 ale Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 844, din 30.07.1998 „Cu privire la structura organizatorică, limita efectivului și Regulamentul Ministerului Afacerilor Interne și a ignorat flagrant prevederile ordinului ministrului afacerilor interne nr. 01, din 09.02.2009 „ Cu privire la interacțiunea organelor afacerilor interne în prevenirea și curmarea încălcării ordinii publice sau organizării tulburărilor în masă în cadrul întrunirilor”, prevederile ordinului ministrului afacerilor interne nr. 274 din 06.08.2008 „Despre aprobarea Recomandărilor cu privire la menținerea ordinii publice în timpul organizării și desfășurării întrunirilor”; prevederile capitolului 7 al Statutului serviciului de patrulare și santinelă al poliției, aprobat prin ordinul MAI nr. 157 din 26.07.1994, fapt care s-a soldat cu cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, exprimate prin decesul cet. Valeriu Boboc, prin alte urmări grave și anume cauzarea la 296 colaboratori ai organelor afacerilor interne și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, prin incendierea și deteriorarea sediilor Președinției, Parlamentului Republicii Moldova, a mijloacelor de transport, inclusiv special, aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și prin incendierea, deteriorarea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, prejudiciul material, fiind estimat la suma de 139 451 856 lei, de asemenea și prin aplicarea torturii, forței fizice și a relelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință - a statului.

În acest context s-a menționat, că Gheorghe Papuc în calitatea sa de Ministru al Afacerilor Interne a dat ordine, care substituiau în esența sa ordinul nr. 01 din 09.02.2009 și acestea predominau asupra celui din urmă, astfel încât Statul Major Operativ care urma să activeze conform ordinului menționat nu a putut activa la justa sa valoare.

În privința vinovăției inculpatului Botnari Vladimir, instanța de apel a reținut că

potrivt ordinului nr. 435 din 13.11.2003 a MAI, prin care a fost aprobat Regulamentul Comisariatului General de Poliție mun. Chișinău este stabilit că, Comisarul General de Poliție organizează și dirijează activitatea CGP a mun. Chișinău și poartă răspundere personală pentru realizarea cu succes a sarcinilor încredințate lui.

Această atribuție este prevăzută și în fișa de post a Comisarului General de Poliție, care prevede că acesta supraveghează și monitorizează situația operativă din teritoriu, înaintează propuneri în vederea reacționării prompte în cazul semnalării infracțiunilor grave sau deosebit de grave, efectuează supravegherea asupra izolatoarelor de detenție preventivă, dirijează cu forțele și mijloacele antrenate în menținerea ordinii publice.

În cadrul cercetării judecătorești instanța de apel a stabilit faptul că, în noaptea de 07 spre 08 aprilie 2009 pe teritoriul CGP mun. Chișinău au fost maltratate persoane cărora în rezultatul acțiunilor colaboratorilor de poliție le-au fost cauzate leziuni corporale, iar inculpatul Botnari Vladimir deținând funcția de Comisar General de Poliție al mun. Chișinău, fiind persoană cu funcție de răspundere, ignorând prevederile Ordinului MAI nr. 435 din 13.11.2003, nu a întreprins nici o măsură legală întru curmarea acțiunilor ilegale a colaboratorilor din subordine.

Astfel, conform procesului-verbal de examinare din 03.05.2010, conform căruia a fost supus examinării registrul de evidență a persoanelor arestate administrativ în CAA din cadrul CGP a mun. Chișinău, totodată fiind supus examinării și registrul persoanelor deținute în IDP a CGP mun. Chișinău au fost stabilite toate persoanele care la data respectivă au fost reținute și deținute în CAA și IDP a CGP mun. Chișinău, stabilindu-se că părțile vătămate au fost reținute la data respectivă și deținute în IDP a CGP mun. Chișinău.

Faptul că părțile vătămate au fost maltratate pe teritoriul CGP mun. Chișinău s-a dovedit și prin declarațiile acestora, precum și prin declarațiile martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, care au confirmat că, în noaptea de 07 spre 08 aprilie 2009 s-au aflat pe teritoriul CGP mun. Chișinău, au văzut, ba chiar au fost și ei supuși maltratării de către colaboratorii CGP mun. Chișinău.

Acest fapt a fost confirmat și de martorii care au fost interogați în cadrul examinării cauzei de către instanța de apel, Crăciuneac Iurii, Bairactari Nicolae, care au fost recunoscuți ca victime prin alte decizii, pentru că în noaptea de 07-08 aprilie 2009 au fost supuși torturii și maltratării pe teritoriul CGP mun. Chișinău.

Referitor la afirmația inculpatului V. Botnari precum că responsabil, conform graficului, în perioada 06-13 aprilie 2009, de activitatea Comisariatului General de poliție a fost Oleg Cojocari, încercând astfel să se eschiveze de la răspunderea pe care o purta pentru neglijența în serviciu, aceasta a fost apreciată critic, deoarece însuși martorul Oleg Cojocari, fiind audiat în ședința de judecată a declarat că cu toate că conform graficului era responsabil, acesta a primit ordin de la Comisarul General, V. Botnari, să se deplaseze în PMAN unde s-a aflat pînă la data de 09.04.2009 adică, de facto, nici nu era în stare să verifice și să țină la control situația din Comisariatul General și celelalte subdiviziuni din municipiu care îi sunt subordonate.

Tot el, a declarat că V. Botnari în noaptea spre 08.04.2009 s-a aflat personal în incinta CGP mun. Chișinău, faptul dat l-au confirmat și alți martori, de exemplu I. Butmalai care a declarat că în noaptea spre 08.04.2009, fiind reținut de colaboratorii de poliție și adus în CGP unde a și fost maltrat, a observat că în acea noapte în biroul Comisarului ardea lumina. Faptul prezenței sale în incinta CGP mun. Chișinău l-a confirmat însuși V. Botnari în ședința de judecată. Mai mult ca atât, conform Regulamentului Izolatorului de Detenție - acesta reprezintă o unitate structurală a CGP

mun. Chișinău, ce este condus de șef, care la rândul său se subordonează nemijlocit Comisarului General de Poliție. Comisarul General dirijează cu întreaga activitate a CGP mun. Chisinau și subdiviziunile subordonate lui.

Astfel, s-a concluzionat că, vinovăția inculpatului Botnari Vladimir în baza art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal era dovedită, deoarece el fiind persoană cu funcție de răspundere în virtutea prevederilor art. 123 Cod penal și contrar art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950; art. 24 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994; art. 1, art. 2, pct. 2), 4), art. 12, pct. 1), art. 14, art. 15 din Legea nr.416-XII din 18 decembrie 1990 „cu privire la poliție”, precum și a obligațiilor funcționale, era obligat să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să protejeze viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime; să prevină și să curme crimele și alte infracțiuni, să mențină ordinea publică și să asigure securitatea publică; să i-a măsuri pentru apărarea vieții, sănătății, demnității și onoarei cetățenilor; să comunice despre aplicarea forței fizice șefului său direct, să nu supună pe nimeni la tortură.

Ca rezultat al neglijenței inculpaților Gh. Papuc și V. Botnari au fost cauzate leziuni corporale mai multor colaboratori de poliție și persoane civile, incendierea și deteriorarea sediilor Președinției și Parlamentului R. Moldova, a mijloacelor de transport aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și deteriorarea, incendierea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, de asemenea și aplicarea torturii, forței fizice și a relelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință a statului.

Instanța de apel a reținut că, făptuitorii Papuc Gheorghe și Botnari Vladimir și-au îndeplinit obligațiunile de serviciu în perioada incriminată într-o manieră necorespunzătoare, or în baza legilor, actelor normative, ordinelor și instrucțiunilor, obligațiile ce le reveneau, sarcinile concrete urmau să le îndeplinească anume ei.

Nu au fost reținute afirmațiile inculpaților privind îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu fiind apreciate drept abstracte și nesuficiente, or în rezultatul aprecierii tuturor probelor s-a impus concluzia că ultimii au îndeplinit obligațiunile de serviciu în mod defectuos, obligațiuni ce decurgeau din competențele lor de serviciu, pe care puteau și trebuiau să le îndeplinească în modul cuvenit.

Întru confirmarea vinovăției inculpaților, instanța de apel a menționat și faptul că, toate acțiunile organului de urmărire penală au fost efectuate în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală.

În orice societate democratică, protecția persoanei este una din atribuțiile de bază ale statului. În exercitarea acestei atribuții, statul a instituit norme procesuale penale, care au drept scop, pe de o parte, să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, astfel încât persoana care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, și, pe de altă parte, să protejeze persoana și societatea de actele ilegale ale persoanelor cu înaltă funcție de răspundere, comise în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice.

5.3. Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile art. art. 100 alin. (4), 101 Cod procedură penală, instanța de apel a considerat că a fost dovedită pe deplin vinovăția inculpatului Papuc Gheorghe de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2), lit. b), c) Cod penal - abuzul de putere, adică fiind o persoană cu înaltă funcție

de răspundere, a folosit intenționat situația de serviciu în alte interese personale, prin care a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, soldate cu urmări grave, precum și vinovăția inculpaților Papuc Gheorghe și Botnari Vladimir în baza art. 329 alin. (2), lit. a), b) Cod penal - neglijența în serviciu, adică îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană cu funcție de răspundere a obligațiilor de serviciu, ca rezultat al unei atitudini neglijente și neconștiincioase față de de ele, soldată cu decesul unei persoane, cu alte urmări grave, exprimate prin cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel, ținând cont de faptul că inculpatul Papuc Gheorghe a comis două infracțiuni grave, pentru una dintre care se prevede o pedeapsă cu privațiune de libertate de pînă la 10 ani, a găsit oportun de a-i retrage gradul special de general-locotenent de poliție, acordat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2286 din 30 martie 2005.

La fel, ținând cont de faptul că inculpatul Botnari Vladimir a comis o infracțiune gravă, pentru care se prevede o pedeapsă cu privațiune de libertate de pînă la 6 ani, a considerat oportun de a-i retrage gradul militar special de general-maior de poliție, acordat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2306 din 18 august 2009.

Nu s-a reținut în defavoarea inculpaților nerecunoașterea vinovăției și ținându-se cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, de motivul acestora, de persoana celor vinovați, de lipsa circumstanțelor ce atenuază, ori agravează răspunderea penală, instanța de apel a conchis că inculpatului Papuc Gheorghe este rațional de aplicat pedeapsa cu închisoare, ca fiind o pedeapsă echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului, a întregii societăți perturbate prin infracțiune.

La stabilirea pedepsei în privința inculpatului Botnari Vladimir, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii incriminate, de scopul preventiv și educativ al pedepsei și al echității sociale, de persoana recunoscută vinovată care se caracteriza pozitiv, pentru prima dată a săvârșit o infracțiune gravă, nefiind considerat rațională privarea acestuia de libertate, instanța de apel fiind convinsă că condamnatul va putea fi reeducat și corectat prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare pe un termen de probă de 2 ani.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a fost depus la Curtea Supremă de Justiție la 19 martie 2015 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei inculpatului Botnari Vladimir, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea cerințelor sale procurorul indică asupra netemeinicii soluției instanței de apel în partea individualizării pedepsei inculpatului Botnari V. cu aplicarea art. 90 Cod penal, deoarece ca rezultat al neglijenței inculpatului au survenit consecințele indicate în actul de acuzare și anume, cauzarea leziunilor corporale mai multor colaboratori de poliție și persoane civile, incendierea și deteriorarea sediilor Președenției și Parlamentului Republicii Moldova, a mijloacelor de transport aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și deteriorarea, incendierea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, de asemenea și aplicarea torturii, forței fizice și a relexelor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință a

statului.

6.1. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar și de către avocatul Pavel Midrigan în numele inculpatului Papuc Gh., care a fost depus la Curtea Supremă de Justiție la 11 martie 2015 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale recurentul invocă că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și nu au fost întrunite elementele infracțiunii. La fel, se invocă și lezarea dreptului la un proces echitabil al inculpatului sub aspectul nemotivării suficiente a deciziei de condamnare.

Astfel, indică avocatul asupra faptului că instanța de apel s-a bazat integral doar pe probele acuzării, apreciind critic probele apărării și argumentele inculpaților, care și-au găsit confirmare prin probele administrate în cadrul ședinței de judecată; nu a clarificat cu certitudine toate circumstanțele cauzei, motivul, scopul și rolul fiecărui participant la infracțiune; nu a apreciat la justa valoare probele de drept și de fapt administrate de apărare, precum și concluziile instanței de apel au fost bazate pe presupuneri, care trezesc dubii la imparțialitatea instanței la judecarea cauzei.

A mai invocat avocatul că, instanța de apel nu a respectat cadrul legal, nu a motivat constatarea fiecărui element constitutiv al infracțiunilor imputate inculpatului prin probe incontestabile și concludente, ci s-a limitat la o descriere generală a cauzei.

În contextul învinuirii în baza art. 327 Cod penal, se indică că instanța de apel nu a verificat, apreciat și argumentat de ce a respins probele apărării, invocate în raportul de expertiză economico-financiară nr. 1605 din 30.08.2013 și raportul de expertiză economico-financiară în comisie nr. 1108 din 13.06.2014, care a stabilit că nu a fost cauzat careva prejudiciu; Decizia Colegiului Economic al Curții Supreme de Justiție, la care a făcut referire instanța de apel în susținerea condamnării, de fapt a demonstrat nevinovăția inculpatului, deoarece obiectul acțiunii l-a constituit cererea Procurorului General în interesele Gurvernului Republicii Moldova și Ministerului Afacerilor Interne al RM privind încasarea sumei de 829900 lei, cu titlu de îmbogățire fără justă cauză, care a fost respinsă; nu a fost probat interesul personal al inculpatului, concluziile în acest sens bazându-se exclusiv pe presupuneri.

În contextul învinuirii în baza art. 329 Cod penal, avocatul consideră că, avînd în vedere faptul că norma incriminată inculpatului este una de blanchetă urma a se face referire la normele juridice concrete din actele normative concrete care presupus au fost încălcate de către acesta, fapt care nu a fost realizat, învinuirea limitîndu-se la invocarea unor norme juridice cu caracter abstract și general, pe cînd atît inculpatul, cît și alți reprezentati ai MAI au acționat în baza Ordinului MAI nr. 01 din 09.02.2009 care reglementează acțiunile organelor de drept în situații similare celor din 07.04.2009.

A mai indicat avocatul că lipsește în cazul dat și survenirea urmărilor prejudiciabile datorită acțiunilor inculpatului, deoarece acesta a acționat conform ordinului sus vizat, iar cu privire la decesul cet. Boboc Valeriu, de acest fapt sunt responsabile alte persoane față de care s-au pornit procedurile penale respective. În același context s-a invocat și lipsa unor părți vătămate în cauză, ori cauzarea cărorva prejudicii este de neimaginat fără careva victime/părți vătămate.

6.2. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar și de către avocații Alexandru Carapunarî și Marin Domete în numele inculpatului Botnari V. și inculpat, care a fost depus la Curtea Supremă de Justiție la 11 martie 2015 și care, întemeindu-se

pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale recurenții invocă că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, precum și nu au fost întrunite elementele infracțiunii. La fel, se invocă și lezarea dreptului la un proces echitabil al inculpatului sub aspectul nemotivării suficiente a deciziei de condamnare.

Astfel, indică recurenții asupra faptului că instanța de apel în decizia de condamnare doar a preluat integral conținutul și argumentele expuse de către partea acuzării în rechizitoriu, însă nu a luat în considerație că din conținutul declarațiilor persoanelor audiate nu rezulta implicarea lui Botnari V. în comiterea infracțiunii imputate.

Din analiza acestor declarații rezultă pe de o parte, că începînd cu data de 06.04.2009, autoritățile de resort au inițiat măsuri de prevenire a posibilelor dezordini în masă, iar pe de altă parte, victimele torturii, nu au putut declara în afară de circumstanțe de fapt că anume Botnari Vladimir i-a bătut sau a dat indicații de a-i tortura.

Mai consideră recurenții că nu au fost respectate garanțiile fundamentale de protecție a intereselor inculpatului prevăzute de art. 6 din CEDO, precum ar fi: existența unei acuzații temeinice; învinuirea să nu fie formulată în termeni abstracti, ci să fie concretă, bazată pe corelația strictă cauză efect și exclusiv personal. În acest sens s-a indicat că la cauză neîntemeiat au fost anexate materiale, recunoscute drept documente, care nu au atribuție cu cele incriminate inculpatului (informații subiective, precum: ziare, opinii etc, legate exclusiv de cursul evenimentelor din 07.04.2009) nefiind indicate la concret nici obligațiunile care nu au fost îndeplinite de către inculpat.

Cu referire la clădirile Președenției, Parlamentului și Guvernului RM se indică că de acestea erau responsabili alte persoane, inculpatul avînd în sarcina sa asigurarea menținerii ordinii publice în perimetrul clădirii Primăriei mun. Chișinău, obiectiv care a fost realizat pe deplin, nefiind produse careva daune acesteia.

În partea ce ține de incriminarea inculpatului a reținerii neîntemeiate a persoanelor și posibila aplicare a torturii, tratamentului inuman și degradant, recurenții indică că astfel de acțiuni din partea primului nu s-au întreprins, iar pentru acțiunile fiecărui colaborator de poliție al CGP mun. Chișinău, care ar fi comis astfel de fapte, inculpatul nu putea răspunde, la fel cum nu a putut fizic să supravegheze pe fiecare în parte, aceștia din urmă cunoscînd despre interdicția unor astfel de conduite.

Avînd în vedere faptul că norma incriminată inculpatului este una de blanchetă urma a se face referire la normele juridice concrete din actele normative concrete care presupus au fost încălcate de către acesta, fapt care nu a fost realizat, învinuirea limitîndu-se la invocarea unor norme juridice cu caracter abstract și general.

Mai consideră recurenții că lipsește în cazul dat și survenirea urmărilor prejudiciabile din acțiunile inculpatului, deoarece acesta, după cîte s-a menționat, răspunde de ordinea publică din perimetrul clădirii Primăriei mun. Chișinău, unde nu au fost cauzate careva prejudicii, iar pentru actele de tortură din cadrul CGP mun. Chișinău, sunt responsabile persoanele care le-au aplicat și față de care s-au pornit procedurile penale respective. În același context s-a invocat și lipsa unor părți vătămate în cauză, ori cauzarea cărorva prejudicii este de neimaginat fără careva victime/părți vătămate.

În concluzie se indică că inculpatul a fost condamnat în mod arbitrar, fără a se constata în acțiunile sale prezența laturii obiective și subiective a infracțiunilor

incriminate, neexistând pe cauză nici victime/părți vătămate.

6.3. Pe cauză a depus referință procurorul, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursurilor părții apărării, deoarece în acestea se critică modalitatea de apreciere a probelor, circumstanță care nu constituie temei de recurs.

6.4. Pe cauză a depus referință și inculpatul Botnari Vladimir și avocatul Domete Marin în numele acestuia, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului procurorului și necesitatea admiterii recursului propriu, avînd la bază argumente ce țin de expunerea unei poziții diferite asupra aprecierii probelor față de cea a instanței de apel.

7. Judecînd recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, luînd în considerație și argumentele expuse în referințe, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat de către procuror urmează a fi respins, iar recursurile declarate de către avocați în numele inculpaților și al inculpatului Botnari V. urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța îl admite, casează parțial hotărîrea atacată și menține hotărîrea primei instanțe, dacă apelul a fost greșit admis, iar potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța îl admite, casează parțial hotărîrea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

7.1. Cu referire la episodul incriminat inculpatului Botnari V. în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Opinia din conținutul rechizitoriului și care a fost preluată de către instanța de apel, precum că inculpatul se face vinovat prin neglijență de tratamente inumane, degradante și aplicarea torturii de către subalternii săi în incinta CGP al mun. Chișinău nu este motivată. În dreptul penal esența neglijenței constă în faptul că persoana trebuia și putea să prevadă posibilitatea rezultatului prejudiciabil al faptei. În speță nu se întrevede, că inculpatul era la fața locului sau i s-a raportat despre așa comportament al oamenilor legii, care sunt instruiți, testați periodic și inculpatul nu a reacționat adecvat, în sensul curmării faptelor.

În așa circumstanțe pentru aplicarea tratamentelor inumane, degradante și a torturii sunt pasibile răspunderii penale autorul, organizatorul, instigatorul sau complicele, care întrunesc semnele subiectului infracțiunii.

Totodată, Colegiul penal remarcă că prima instanță a pronunțat soluția de achitare a lui Botnari V. pe capătul de învinuire pe art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal (urmărirea penală pornită la 15 martie 2010, rechizitoriul întocmit la 16 iunie 2010).

La judecarea apelului procurorului, instanța de apel **era obligată** (art. 409 alin. (2) CPP) ca, în afară de temeiurile de fapt invocate, să examineze aspectele de fapt și de **drept** ale cauzei și să verifice dacă nu persistă o aplicare greșită a legii materiale sau procesuale.

Această prevedere legală a fost ignorată de către instanța de apel, fapt care a dus la concluzia prematură de casare a sentinței de achitare pe acest capăt de învinuire și condamnarea lui Botnari V. în lipsa elementelor infracțiunii (lipsa laturii obiective).

Or, conform legislației penale, persoana fizică responsabilă este supusă răspunderii penale dacă în acțiunile acesteia sînt constatate toate patru elemente obligatorii: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Lipsa unui element obligatoriu are ca consecință adoptarea sentinței de achitare pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii (art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de

procedură penală).

În sensul art. 52 Cod penal, “se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept **infracțiune concretă**”.

Inculpatului i-a fost incriminat calificativul “alte urmări grave”.

În sensul dispoziției de la lit. b) alin. (2) art. 329 Cod penal și practicii judiciare constante, prin “alte urmări grave” se înțelege după caz: 1) **vătămarea gravă** a integrității corporale sau a sănătății; 2) **daunele materiale în proporții deosebit de mari**.

Vătămările corporale atribuite la categoria “grave” sînt prevăzute de art. art. 25-63 ale Regulamentului Ministerului Sănătății de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale din 27.06.2003.

Codul penal prevede o unică noțiune de “proporții deosebit de mari” (art. 126 Cod penal).

Colegiul penal constată că ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriul nu conțin reflectarea legală a acestor două elemente obligatorii ale calificativului “alte urmări grave”, indicate supra.

În acest sens, Colegiul penal reține că acuzarea incorect i-a incriminat lui Botnari V. în calitate de calificativ “alte urmări grave” – “cauzarea diverselor leziuni corporale”, deoarece această formulare este neconcretă prin faptul că ea nu conține gradul vătămărilor corporale, atribuite la categoria “grave”, în conformitate cu Regulamentul Ministerului Sănătății din 27.06.2003.

În ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu nu au fost reflectate legal aceste elemente obligatorii și această omisiune de drept a fost posibil de reparat în prima instanță, prin formularea unei noi învinuiri.

În materialele cauzei există unele date că părților vătămăte le-au fost cauzate daune materiale, dar procurorul nu le-a evidențiat, sistematizat, apreciat și invocat în învinuire. La fel nu s-a cercetat faptul dacă în urma torturii au survenit vătămări grave, aceste acțiuni pasibile de a fi încadrate în conformitate cu prevederile alin. (2) lit. b) art. 329 Cod penal.

La fel, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în privința persoanei **puse sub învinuire** și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu (art. 325 Cod de procedură penală).

Ordonanța de punere sub învinuire trebuie să cuprindă formularea învinuirii cu indicarea obligatorie a semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei (art. 281 Cod de procedură penală). Aceleași cerințe procesuale se referă și la rechizitoriu, dispozitivul căruia urmează să cuprindă formularea învinuirii care i se incriminează persoanei cu încadrarea juridică a acțiunilor lui. (art. 296 Cod de procedură penală).

Părțile în fața instanței (procurorul, partea vătămată, partea civilă, apărătorul, inculpatul, partea civilmente responsabilă și reprezentanții lor) beneficiază de drepturi egale în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și **formularea cererilor și demersurilor** (art. 315 Cod de procedură penală). Procurorul în primă instanță a avut dreptul de a modifica învinuirea prin emiterea în acest sens a ordonanței, iar instanța avea obligația de a o accepta în cazul prezenței probelor incontestabile, or, procurorul nu poate fi lipsit de dreptul de a-și exercita atribuțiile sale potrivit art. 124 din Constituție și art. 53 Cod de procedură penală.

În cadrul judecării apelului, procurorul nu poate modifica acuzarea în sensul agravării ei, din motiv că aceasta ar leza substanțial dreptul inculpatului la un proces

echitabil (învinuirea respectivă nu parcurge triplul grad de jurisdicție, luând în considerare faptul că este formulată în instanța de apel). Totodată, art. 326 Cod de procedură penală stipulează posibilitatea modificării acuzării în sensul agravării ei dacă în cadrul judecării cauzei în prima instanță a fost inițiată de către procuror, dar nu a fost acceptată și ulterior a fost indicat acest motiv în cererea de apel.

Relevante în acest sens sînt Hotărîrile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție *"Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel"* nr. 22 din 12.12.2005 (pct. 21.1) și *"Cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale"* nr. 12 din 24.12.2012 (pct. 15).

CtEDO recunoaște că o instanță de apel are dreptul incotestabil de a recalifica faptele, însă ca această recalificare să fie compatibilă cu Convenția, acuzatului trebuie să-i fie acordată posibilitatea de a-și exercita drepturile la apărare în mod concret, efectiv și în timp util și numai în cazul cînd aceasta o face procurorul **care a cerut modificarea în cauză în prima instanță și a concretizat în apel această situație de drept** (*Cauza Pelissier și Sassi v. Franța, cererea nr. 25444/94*) din 25.03.1999, §62).

Instanța de apel, acceptînd propunerea procurorului de a califica acțiunile lui Botnari V. în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform învinuirii formulate „**cauzarea diverselor leziuni corporale**” ca „**urmări grave**” a comis o eroare de drept și nefondat a desființat soluția primei instanțe pe acest capăt de acuzare, deoarece în acțiunile lui Botnari V. lipsește latura obiectivă a componenței de infracțiune prevăzută de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Disponerea rejudecării în apel pe acest episod nu poate avea consecințe juridice, deoarece ineficiența învinuirii este ireversibilă la etapa dată.

În atare situație, urmează a fi menținută soluția de achitare, pronunțată de prima instanță.

7.2. Cu referire la episodul incriminat inculpaților Papuc Gh. și Botnari V. în baza art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal.

Prin decizia de condamnare, instanța de apel a acceptat integral învinuirea conform rechizitoriului și anume neglijența în serviciu de către Ministrul de Interne Papuc Gh. și Comisarul CGP al mun. Chișinău Botnari V., care a fost comisă în următoarele etape:

- nu au întreprins măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a ordinii publice în mun. Chișinău, în special, **de prevenire și curmare** a acțiunilor de amploare cu caracter violent, **de lichidare din start a focarelor de declanșare a dezordinilor în masă**, în rezultatul cărui fapt, situația din centrul mun. Chișinău a ieșit de sub controlul forțelor de ordine, degenerînd în dezordini în masă;

- în procesul izbucnirii și derulării masive a dezordinilor în masă, **doar Papuc Gh.** nu a gestionat și administrat corect situația creată, **prin utilizarea maximă, promptă și eficientă a potențialului uman și numeric al trupelor MAI, precum și a mijloacelor speciale din dotare**, prin urmare nu a întreprins măsuri eficiente și proxime pentru ținerea situației sub control, anihilarea în mun. Chișinău a tulburărilor în masă violente, precum și pentru redresarea situației, restabilirea ordinii de drept și asigurarea securității publice;

- în continuare, cunoscînd cu certitudine faptul declanșării operațiunii de reținere a persoanelor, ca urmare a evenimentelor de dezordine în masă din 07 aprilie 2009, **nu au întreprins măsuri oportune și eficiente pentru a exclude reținerea neîntemeiată în mun. Chișinău a persoanelor, precum și pentru excluderea aplicării nejustificate de către colaboratorii MAI a violenței fizice și psihice în privința persoanelor, inclusiv a persoanelor reținute.**

În consecință s-a conchis, că inculpații și-au **îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu**, fapte care s-au soldat cu cauzarea daunelor în **proporții deosebit de mari** intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, **exprimate prin decesul cet. V. Boboc, prin alte urmări grave și anume** – cauzarea la 296 colaboratori MAI și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, prin incendierea și deteriorarea sediilor Președenției, Parlamentului, a mijloacelor de transport, inclusiv special, aflate în apropierea edificiilor menționate, precum și prin incendierea, deteriorarea și sustragerea mijloacelor speciale de apărare, a mobilierului, tehnicii de calcul, mijloacelor bănești, altor bunuri materiale, prejudiciul material fiind estimat la suma de 139 451 856 lei, de asemenea și prin aplicarea torturii, forței fizice și a relexor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – a statului.

Cum s-a menționat, inculpații au fost recunoscuți vinovați pentru faptul că **și-au îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu**. Această modalitate normativă a neglijenței în serviciu presupune o asemenea conduită a făptuitorului, când acesta, deși acționează în direcția îndeplinirii obligațiilor de serviciu, totuși o face într-un mod defectuos, adică **altfel decât s-ar fi convenit să le îndeplinească**.

Astfel, Colegiul penal consideră că la argumentarea acestei modalități normative de comitere a neglijenței în serviciu, urma a fi indicat în mod expres care obligații de serviciu au fost îndeplinite necorespunzător de către inculpați și care acțiuni urmau a fi îndeplinite pentru a fi corespunzătoare obligațiilor de serviciu ale acestora în situația creată. În acest sens, instanța de apel, preluând constatările din actul de învinuire, s-a limitat doar la invocarea neîndeplinirii unor norme cu caracter general, care cuprind reglementarea activității inculpaților.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului Papuc Gh., privind lipsa mobilizării la maxim a potențialului uman și numeric al MAI, precum și a mijloacelor speciale din dotare, pentru ținerea situației sub control, Colegiul penal reține că din materialele cauzei (V. 5, f.d. 7-9) rezultă că la situația din 07.04.2009, în organele și subdiviziunile MAI erau angajate în bază de contract 10923 persoane (9807 bărbați și 1065 femei), dintre care, în municipiul Chișinău – **total 5134 persoane (4488 bărbați și 646 femei)**, inclusiv:

- Aparatul central – 82 persoane (70 bărbați și 12 femei);
- Brigada cu destinație specială “Fulger” – 368 persoane (360 bărbați și 8 femei);
- Academia “Ștefan cel Mare” – 223 persoane (173 bărbați și 50 femei);
- Alte subdiviziuni, de la direcțiile medicală, juridică pînă la clubul sportiv și altele – 460 persoane (377 bărbați și 83 femei);
- Comisariatul General de Poliție al mun. Chișinău – 1108 persoane (1000 bărbați și 108 femei);
- Comisariatele de poliție al sectoarelor Buiucani, Centru, Botanica, Rîșcani, Ciocana și Comisariatul de poliție în transport Chișinău – 1004 persoane (886 bărbați și 118 femei);
- Departamentul trupelor de carabinieri cu unitățile militare și subdiviziuni – 767 persoane (630 bărbați și 137 femei);
- Direcția Generală Poliție Ordine Publică – 44 persoane (40 bărbați și 4 femei);
- Direcția Generală de Urmărire Penală – 35 persoane (33 bărbați și 2 femei);
- Direcția Generală Logistică, Administrare și Dezvoltare – 121 persoane (115 bărbați și 6 femei);

- Direcția Generală Pază de Stat – 24 persoane (20 bărbați și 4 femei);
- Departamentul Serviciilor Operative – 134 persoane (130 bărbați și 4 femei);
- Secții Regionale de Investigare a Fraudelor – 1 persoană (1 bărbat);
- Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale – 763 persoane (653 bărbați și 110 femei).

În materialele cauzei nu se conțin date privind aflarea de facto la serviciu a efectivului enumerat.

Totodată, potrivit prevederilor Ordinului MAI nr. 01 din 09.02.2009, calculul forțelor necesare pentru asigurarea pazei obiectivelor de importanță deosebită în cea mai gravă situație din teren necesita implicarea a 3200 polițiști (Varianta nr. III, Anexa nr. 4 la Ordin). În același context, atât din conținutul declarațiilor inculpaților, cât și din declarațiile martorilor V. Zubic și V. Voronin rezultă că în timpul manifestațiilor din 07.04.2009 erau implicați de la 2500 pînă la 3000 polițiști, pe cînd protestatari erau aproximativ 40 000 persoane. La fel, doar din conținutul solicitării unuia dintre organizatorii acțiunilor de protest, rezultă că la acesta urmau să participe aproximativ 20000 de persoane.

La acest capitol urma a fi verificat argumentul inculpatului Papuc Gh. că coraportul de forțe depășea norma prevăzută de practica internațională, ce prevede că la contracararea unor asemenea evenimente la 4 protestatari trebuie să fie implicat cîte un colaborator de poliție, adică erau necesari cel puțin 8 mii de colaboratori din forțele speciale.

Acuzarea n-a stabilit în baza înregistrărilor video, cu implicarea specialiștilor, coraportul real de forțe, motiv pentru care concluziile asupra acestor circumstanțe se vor baza pe declarațiile martorilor sus citați. Totodată, partea acuzării n-a confirmat, nici infirmat participarea copiilor la eveniment, necesitatea efectuării redislocărilor efectivului MAI (nefiind luat în considerație, *inter alia*, nici faptul că polițiștii s-au retras din clădirea Parlamentului doar după ce acolo se răspîndise incendiul provocat de către protestatari, pentru a evita intoxicarea primilor), manevrelor, odată ce, pe lîngă Președenție și Parlament, în obiectivul poliției mai erau clădirile Guvernului, Primăriei, alte edificii de importanță, inclusiv și Televiziunea națională.

Datele privind efectivul numeric al MAI la data de 07.04.2009, dislocat în Chișinău și în raioanele apropiate, confirmă că în comparație cu numărul de polițiști antrenați în măsurile de menținere a ordinii publice la acea dată, potențialul uman a fost utilizat rațional.

MAI a întreprins măsuri de prevenire prin colaborarea cu organizatorii manifestației începute pașnic, SIS a comunicat depistarea autorilor declanșării violențelor, astfel o abordare ambiguă din rechizitoriu permite concluzionarea unei anchete superficiale în termen de 3 luni.

Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel greșit a admis apelul procurorului, casând o sentință legală pronunțată pe marginea învinuirii lui Papuc Gheorghe și Botnari Vladimir pe art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal.

În sensul completării considerentelor și temeiurilor corespunzătoare ce justifică soluția primei instanțe, Colegiul penal menționează:

1. Concluzia instanței de apel, expusă pe pag. 48-49 a deciziei de condamnare, precum că inculpații **urmau a da ordin de aplicare** a forței fizice, inclusiv procedee speciale de luptă și să fie aplicate mijloacele speciale (art. 15 și 16 al Legii cu privire la poliție) nu rezistă critica din următoarele considerente:

În primul rînd – neaplicarea forței fizice, inclusiv a procedeele speciale de

luptă (art. 15 al Legii 416-XII din 18.12.1990) lui Papuc Gh. nu i-a fost incriminată, așa învinuire se regăsește în primul episod incriminat lui Botnari V.

În al doilea rând, prin concluzia că urmau a fi aplicate mijloacele speciale, instanța de apel pripit a legalizat învinuirea nefondată a acuzatorului de stat, deoarece există anumite reguli și condiții de aplicare și neaplicare a mijloacelor speciale.

Astfel, prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1275-XII din 15.02.1993 (Monitorul Oficial nr. 2, 1993) în vigoare la data de 07.04.2009, au fost aprobate **mijloacele speciale** care pot fi aplicate de colaboratorii organelor de interne și de militarii trupelor de carabinieri și **regulile de aplicare a lor**.

Potrivit acestei Hotărâri de Parlament mijloacele speciale se împart în:

1. **Mijloace de apărare pasivă**: căști; jilete și scurte paraglonte; scuturi blindate și scuturi antișoc; alte mijloace de protecție, care nu sînt folosite pentru apărare activă, inclusiv îmbrăcăminte specială refractară.
2. **Mijloace de apărare activă**: bastoane speciale de cauciuc și plastic; cătușe; grenade de mîna cu gaze; cartușe și grenade de gaze; pistol cu gaze; ambalaje cu aerosol; cartușe cu glonț de cauciuc sau plastic; cămașe de forță; plase speciale; armă electroșoc; cîini de serviciu; aplicarea forței fizice.
3. **Mijloace auxiliare de asigurare a operațiilor speciale**: aparate cu raniță; grenade și dispozitive audio-vizuale; dispozitive de explodare cu destinație specială; dispozitiv pentru stoparea forțată a transportului auto; coloranți speciali; cisterne auto de pompieri cu afect cu țevi; tehnică blindată; helicoptere.

Din conținutul art. 16 alin. (1) pct. 3) din Legea cu privire la poliție (red. an. 1990) în timpul curmării dezordinilor de masă și încălcărilor în grup a ordinii publice colaboratorii poliției aplică mijloace speciale dintre cele care constituie **mijloace de apărare activă și auxiliare de asigurare a operațiilor speciale** descrise mai sus.

Prin Hotărârea sus-numită, legislatorul:

- **a stabilit**, dacă aplicarea mijloacelor speciale implică vătămarea sănătății persoanelor – urmează de abținut de la pricinuirea unei daune mai mari decît ar merita situația creată;

- **a interzis** aplicarea mijloacelor auxiliare de asigurare a operațiilor speciale și de apărare activă contra **copiilor**, persoanelor de vîrstă înaintată și femeilor, cu excepția cazurilor de respingere sau de curmare a unui atac armat sau în grup, sau de dezarmare **a acestora**;

- **a evidențiat** particularitățile aplicării unor mijloace speciale:

- în privința bastoanelor speciale de cauciuc și plastic, s-a interzis aplicarea loviturilor pe cap, gît și clavicule, abdomen și organele genitale.
- privitor la dispozitivele cu gaze lacrimogene, s-a interzis tragerea directă asupra infractorilor și aruncarea grenadelor în mulțime, precum și folosirea repetată a grenadelor în limitele zonei afectate în timpul acțiunii nemijlocite a gazelor.
- s-a interzis aplicarea cartușelor cu glonț de cauciuc și plastic asupra capului, iar în privința grenadelor și dispozitivelor audio-vizuale – că se pot folosi pentru a influența asupra persoanelor **care încalcă** legea, prin puternice impulsuri luminiscente și sonore, dar la o distanță de cel puțin 2 metri.
- s-a statuat că depășirea de către colaboratorii poliției și carabinieri a împuternicirilor lor în aplicarea forței, a mijloacelor speciale, atrage după

sine răspunderea prevăzută de lege.

Sub acest aspect se remarcă faptul, că o mare parte din protestatari o constituiau elevii, adică persoanele minore, fapt constatat și prin declarațiile părților, martorilor și comunicatul de presă al Serviciului de Informații și Securitate (V. 6, f.d. 86).

Atare situație urma a fi tratată prin prisma prevederilor Hotărârii Parlamentului sus menționată, care **interzicea aplicarea mijloacelor speciale față de copiii non violenți**, precum și prin prisma reglementărilor conținute în Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, adoptată la 20 noiembrie 1989 la New York de Adunarea generală a Națiunilor Unite, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care în art. 15 alin. (1) prevede recunoașterea dreptului copilului la libertatea de asociere și la libertatea de reuniune pașnică, iar în art. 37 lit. a) **interzice supunerea copiilor la tratamente crude**.

Având în vedere coraportul susmenționat între numărul de polițiști și protestatari, este lesne de înțeles că stoparea dezordinilor în masă ar fi fost posibilă doar cu aplicarea pe scară largă a mijloacelor speciale sus vizate față de protestatari, însă reieșind din faptul că o mare parte dintre aceștia erau copii, care asistau și nu atacau, Colegiul penal constată că neaplicarea mijloacelor speciale a fost conformă reglementărilor naționale și internaționale menționate supra și a avut ca consecință evitarea unor jertfe omenești, în special în rândul copiilor, fapt care a fost ignorat de către instanța de apel, inclusiv și la aprecierea daunelor cauzate de dezordinele în masă. Or, daunele materiale constituie un prejudiciu reparabil, pe când jertfele omenești, în special în rândul copiilor, ar fi constituit un prejudiciu iremediabil din punct de vedere al valorilor morale și sociale în general, cât și din punct de vedere al familiei, ca valoare primordială, în special.

În același context, urmează a se menționa și faptul că concluziile investigațiilor interne și declarațiile martorilor, precum că incorect au fost organizate și dirijate acțiunile de prevenire și curmare a dezordinilor în masă, constituie păreri subiective ale adeptilor aplicării mijloacelor speciale fără a se lua în calcul prezența copiilor.

La condamnarea inculpaților nu s-a ținut cont și de faptul că daunele materiale au survenit în situația unui risc profesional justificat.

Legea cu privire la poliție (redacția an. 1990) definea noțiunea de risc profesional. Conform prevederilor art. 33 al legii nominalizate, nu constituie infracțiune acțiunea colaboratorului de poliție care a fost săvârșită într-o situație de risc profesional justificat, deși aceasta are semnele acțiunilor pentru care este prevăzută răspunderea penală.

Riscul profesional este considerat justificat, dacă acțiunea săvârșită decurgea în mod obiectiv din informația asupra faptelor și circumstanțelor de care dispunea colaboratorul poliției, iar scopul legitim nu putea fi realizat prin acțiuni ce nu ar fi implicat riscul colaboratorului poliției, care a admis riscul, a întreprins toate măsurile posibile pentru a preîntâmpina consecințele negative.

Totodată, Colegiul penal remarcă faptul că, după câte s-a menționat supra, dezordinile în masă din 07.04.2009 puteau fi curmate doar prin aplicarea pe scară largă a mijloacelor speciale. La fel, potrivit prevederilor art. III pct. 1 din anexa nr. 1 la Hotărârea Parlamentului nr. 1275-XII din 15.02.93, aplicarea tuturor mijloacelor, cu excepția cisternelor auto de pompieri, a tehnicii blindate și elicopterelor, **este permisă** de comisarul poliției, adjunctul lui, comandantii unităților militare a trupelor de carabinieri sau **de către colaboratorul Ministerului Afacerilor Interne care se află la fața locului și deține o funcție superioară**. Astfel, nu putea fi incriminat lui Botnari V. faptul omiterii de a întreprinde măsuri prompte și eficiente de asigurare și menținere a

ordinii publice în mun. Chișinău, scop care, după câte s-a constatat, putea fi realizat doar prin aplicarea mijloacelor speciale, odată ce superiorul său (ministrul afacerilor interne) a ordonat neaplicarea acestora.

Suplimentar, Colegiul penal remarcă că forma de vinovăție în cadrul infracțiunii de neglijență în serviciu este imprudență. Specificul acestei forme de vinovăție rezultă și din faptul că Codul penal nu prevede răspunderea penală pentru participația la săvârșirea infracțiunilor din imprudență (art.41 CP), fapt ce conduce suplimentar la concluzia privind imposibilitatea comiterii acestei infracțiuni în coautorat de inculpații Papuc Gh. și Botnari V. în același loc, timp și în aceleași împrejurări.

Opinia din conținutul rechizitoriului, preluată și de către instanța de apel, precum că inculpații se fac vinovați prin neglijență de rețineri ilegale, maltratări și omor, nu este motivată. În dreptul penal esența neglijenței constă în faptul că persoana trebuia și putea să prevadă posibilitatea rezultatului prejudiciabil al faptei. În speță nu se întrevide, că inculpații erau la fața locului sau li s-a raportat despre așa comportament al oamenilor legii, care sînt instruiți, testați periodic și inculpații să nu reacționeze adecvat, în sensul curmării faptelor.

În asemenea circumstanțe, pentru rețineri ilegale, maltratări și omor sunt pasibile răspunderii penale autorul, organizatorul, instigatorul sau complicele, care întrunesc semnele subiectului infracțiunii.

Colegiul penal reiterează, că în speța dată latura obiectivă a infracțiunii specificate la alin. (2) lit. a), b) art. 329 Cod penal include 3 semne:

- 1) fapta prejudiciabilă – îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu;
- 2) urmările prejudiciabile și anume:
  - a) decesul unei persoane;
  - b) alte urmări grave – cauzarea de vătămări grave integrității corporale sau sănătății; – cauzarea daunelor materiale în proporții deosebit de mari (ce depășesc 5000 unități convenționale);
- 3) legătura causală dintre faptă și urmările prejudiciabile.

Interesele generale ale societății, încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prejudicierea drepturilor și intereselor ocrotite de lege denotă caracterul considerabil (proporții considerabile) al daunei, fiind caracteristice laturii obiective a altor componente de infracțiuni.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Chestiunea dacă fapta este constatată conform legii este un temei de drept, deoarece privește încadrarea juridică dată faptei săvârșite, astfel ea cade sub controlul instanței de recurs, pentru care fapta nu poate fi privită ca fiind stabilită atunci când se constată ilegalități.

În atare circumstanțe, includerea în actul de învinuire ca „**urmări grave**” – cauzarea la 296 colaboratori ai organelor afacerilor interne și altor persoane civile a leziunilor corporale de grad diferit, de asemenea și aplicarea torturii, forței fizice și a relor tratamente în privința mai multor persoane civile, ceea ce a dus la discreditarea și lezarea imaginii, prestigiului și autorității organelor afacerilor interne, în consecință – a statului.” este greșită din punct de vedere de drept.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal consideră corectă hotărârea primei instanțe asupra învinuirii înaintate inculpaților pe art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal, prin adoptarea sentinței de achitare, deoarece aceasta este legală, întemeiată și motivată.

7.3. Cu referire la episodul incriminat inculpatului Papuc Gh. în baza art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

În conformitate cu art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel este în drept, admitînd apelul, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Aceste prevederi ale legii de către instanța de apel în partea constatării faptei și încadrării acțiunilor au fost respectate, rejudecarea cauzei a avut loc cu aprecierea tuturor împrejurărilor și respectarea normelor procedurale, stipulate în art. art. 393-397 Cod de procedură penală.

Potrivit textului deciziei recurate, instanța de apel a verificat și a analizat toate probele sub aspectul pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și în ansamblul lor din punct de vedere al coroborării, potrivit criteriilor prevăzute de art. 101 Cod de procedură penală, corect apreciindu-se în acest fel că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.

Astfel, MAI este organ central de specialitate al administrației publice, iar partidul politic este o asociație benevolă, cu statut de persoană juridică.

Este probat, că Papuc Gh. a gestionat resursele materiale și financiare **publice**, contrar destinației lor, în interesul organizației teritoriale a unui partid politic și soluția de recunoaștere a lui vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, este legală.

S-a constatat de asemenea utilizarea automobilului de model „RAF-2203” de către organizația teritorială Botanica a Partidului Comunist și fracțiunea parlamentară a aceluiași partid, pe cînd, conform Legii nr. 1420-XV din 31.10.2002, în vigoare din 31.12.2002, susținerea partidelor politice și altor organizații nu sunt activități filantropice (art. 1 alin. (3)) și activitatea de sponsorizare nu se poate desfășura prin utilizare de mijloace obținute din buget (art. 3 alin. (2)).

Totodată, argumentele expuse în recursul avocatului în numele inculpatului pe acest capăt de acuzare se reduc doar la afirmarea asupra aprecierii incorecte a probelor de către instanța de apel.

Însă, după cîte s-a menționat supra, Colegiul penal conchide că instanța de apel a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei, examinînd probele administrate sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv și just a tras concluzia că inculpatul urmează a fi condamnat în baza art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal.

Aceste circumstanțe au fost elucidate și constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată se reține că, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, activitatea instanței de apel privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care,

nefiind temei de drept din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală, nici nu poate fi supusă criticii prin intermediul recursului ordinar.

În același context, cu referire la argumentul părții apărării precum că rapoartele de expertiză economico-financiară confirmau lipsa cărorva prejudicii cauzate de către inculpat, Colegiul lărgit suplimentar indică asupra faptului că expertizele vizate au fost efectuate în baza documentelor. Totodată, luînd în considerație faptul că din materialele cauzei s-a constatat că de bunurile menționate în învinuire s-au folosit membrii unui partid politic, iar întocmirea documentară a acestor acțiuni nu a fost nimic altceva decît o modalitate de a voala circumstanțele reale ale faptelor, rezultă că nici rezultatele expertizelor date nu pot prezenta o concluzie amplă și obiectivă asupra circumstanțelor faptei.

7.4. La stabilirea pedepsei inculpatului Papuc Gh. instanța de apel a comis următoarele erori.

În primul rînd a fost încălcat dreptul de a nu fi pedepsit în afara legii.

Astfel, în temeiul Hotărârii Parlamentului nr. 637-XII din 10 iulie 1991 (în vigoare pînă la 01.03.2013) efectivului poliției se acordau **grade speciale**.

Prin decretul Președintelui RM nr. 2286 din 30.03.2005 lui Papuc Gh. i-a fost acordat **gradul special** de general-locotenent de poliție.

Art. 49 al Legii nr. 320 din 27.12.2012 stipulează, că gradele speciale ale Poliției nu constituie echivalentul gradelor militare.

Potrivit art. 62 alin. (5) Cod penal, retragerea gradului **special** se aplică numai în calitate de pedeapsă complementară, această categorie de pedeapsă fiind introdusă în art. 66 Cod penal, prin Legea nr. 65 din 7 aprilie 2011, **în vigoare din 8 iulie 2011**.

Persoana declarată vinovată de săvârșirea unei infracțiuni poate fi supusă unei pedepse penale doar în strictă conformitate cu legea penală (art. 3 Cod penal) în vigoare la momentul săvârșirii faptei (art. 8 Cod penal), neavînd efect retroactiv legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei (art. 10 Cod penal).

Prin aplicarea pedepsei complementare stabilită de legea penală în vigoare la 8 iulie 2011, pentru fapte săvârșite în 2004-2009, instanța de apel a încălcat principiul legalității.

Instanța de recurs menționează că noțiunea de **grade militare speciale** din dispozitivul deciziei instanței de apel este greșită, astfel de **grade** în Republica Moldova nu există, această noțiune fiind incorect preluată de către instanță din discursul procurorului (f.d. 51, vol. XVIII).

În al doilea rînd, instanța de apel a ignorat prevederile art. 75 alin. (2) Cod penal, unde legiuitorul a prevăzut că o pedeapsă mai aspră din categoria celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din rîndul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei penale.

La pct. 4 din Hotărîrea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, Plenul Curții Supreme de Justiție a indicat că la stabilirea pedepsei unui inculpat, pentru o infracțiune pentru care sunt prevăzute pedepse alternative, instanța este obligată să motiveze de ce a stabilit o pedeapsă mai gravă din șirul celor alternative și care sunt argumentele care au dus la concluzia instanței că o pedeapsă mai blîndă din cele prevăzute de lege nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Obligarea instanței să-și motiveze hotărîrea rezultă din prevederile art. 6 §1 din CEDO.

Lipsa de motivare adecvată cerințelor legii într-o hotărîre judecătorească afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil.

Analizînd conținutul deciziei instanței de apel din 19 ianuarie 2015 se observă că, contrar prevederilor art. 394 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală și a celor din art. 75 alin. (2) Cod penal, instanța de apel nu a argumentat din care motive aplicarea amenzii penale nu va asigura atingerea scopului pedepsei în raport cu soluția privind aplicarea pedepsei cu închisoarea.

Această cerință este o modalitate de individualizare a categoriei pedepsei în cazul în care sancțiunea aricolului respectiv prevede pedepse alternative. Individualizarea categoriei pedepsei în acest caz se începe de la pedeapsa cea mai blîndă, care în toate cazurile este înscrisă prima în sancțiune conform ierarhiei pedepselor legiferate la art. 62 Cod penal.

Instanța de apel, contrar cerințelor enunțate, nu a argumentat în decizia sa motivul neaplicării unei pedepse mai blînde prevăzute de lege în sancțiunea articolului respectiv.

Astfel, la individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, instanța de apel nu a respectat cerințele prevăzute de legea penală și procesual penală, ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse legale, echitabile și individualizate.

Neglijarea criteriului menționat, la stabilirea pedepsei, echivalează cu aplicarea unei pedepse inechitabile, ce poate avea drept consecință violarea dreptului inculpatului la un proces echitabil și, drept consecință juridică, constituie temei pentru casarea deciziei, în partea stabilirii pedepsei, de către instanța de recurs.

În atare situație, se consideră ilegală și neîntemeiată soluția instanței de apel cu privire la aplicarea pedepsei inculpatului.

Prin urmare, în partea pedepsei, decizia instanței de apel este lovită de nulitate, impunându-se casarea acesteia în partea respectivă și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la pedeapsa stabilită inculpatului.

De menționat că acuzatorul de stat nu a contestat decizia instanței de apel în privința lui Papuc Gh.. În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Instanța de recurs nu poate, din oficiu, evalua alte temeiuri în drept ale cazului de casare, decât cele invocate de recurent cu referire la textul de lege citat, cu excepția când prin soluție, nu se agravează situația părții împotriva căreia este declarat recursul.

Potrivit art. 425 Cod de procedură penală, instanța de recurs, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana în favoarea căreia a fost declarat recursul.

Principiul neagrării situației în propriul recurs funcționează și în ipoteza în care, cu ocazia judecării recursului apărării, sînt descoperite erori judiciare privind aplicarea legislației penale sau procesual penale.

Instanța de recurs menționează faptul că încălcările legislației penale care au fost comise de către instanța de apel la examinarea cauzei date, nu pot fi imputate în cazul dat acuzatului și nu ar trebui să-l plaseze pe acesta într-o situație defavorabilă.

Astfel, în hotărârea sa *Ștefan v. România din 6 aprilie 2010*, Curtea Europeană a statuat că Statul este cel care trebuie să își asume erorile comise de parchet sau de instanța de judecată și că acele erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei vizate

în procedura în cauză.

Colegiul penal consideră că în cazul dat, instanța de recurs nu este în drept să corecteze această eroare judiciară în sensul completării considerentelor și temeiurilor corespunzătoare ce ar justifica soluția instanței de apel de a stabili o pedeapsă sub formă de închisoare, deoarece astfel va înrăutăți situația inculpatului în propriul recurs.

Ținând cont de cele expuse mai sus, Colegiul penal constată că în speța dată urmează a fi aplicate prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, fiindcă instanța de apel n-a motivat în decizia sa necesitatea aplicării unei pedepse mai grave din rândul celor alternative și greșit a aplicat prevederile art. 66 Cod penal.

Conducându-se de prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală și ținând cont de faptul că instanța de recurs se află în imposibilitatea în cazul dat de a aplica o pedeapsă sub formă de închisoare, Colegiul penal consideră necesar de a aplica o pedeapsă maximă sub formă de amendă penală prevăzută de sancțiunea alin. (2) art. 327 Cod penal.

La momentul comiterii infracțiunii mărimea amenzii în sancțiunea alin. (2) art. 327 Cod penal constituia de la 500 la 1000 unități convenționale, iar termenul de privare de a ocupa anumite funcții - de până la 5 ani.

Modificările operate în pedepsele indicate prin Legea nr. 326 din 26.12.2013 în vigoare la 25.02.2014, conform art. 8 și art. 10 alin. (2) Cod penal, nu pot fi aplicate, în legătură cu ce lui Papuc Gh. i se stabilește pedeapsa amenzii în mărime de 1000 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul MAI pe un termen de 5 ani.

Totodată, în textul deciziei a fost elucidată lipsa prevederilor legale de aplicare a stipulărilor art. 66 Cod penal.

7.5. Cu referire la argumentele expuse în recursul procurorului, Colegiul penal le consideră neîntemeiate odată ce acestea se referă la soluția de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului Botnari V., în privința căruia, după câte s-a menționat supra, a fost menținută soluția de achitare, fapt ce duce la reabilitarea deplină a acestuia.

7.6. Reieșind din argumentele expuse supra, Colegiul penal statuează asupra temeiniciei soluției instanței de fond privind achitarea inculpaților de sub învinuirea în baza art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal și constată că aceștia și-au îndeplinit corespunzător obligațiile de serviciu.

Totodată, se constată că decizia instanței de apel este afectată de erori de drept, în speță regăsindu-se temeiul de recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală - hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția (cu referire la soluția de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului Papuc Gh. în baza art. 327 alin. (2) lit. b), c) Cod penal), precum și cel prevăzut de pct. 8) - nu au fost întrunite elementele infracțiunii (cu referire la acuzațiile aduse inculpaților în baza art. 329 alin. (2) lit. a), b) Cod penal).

Astfel, erorile comise de către instanța de apel urmează a fi corectate de către instanța de recurs, prin adoptarea soluției prevăzute de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală – casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015 în partea condamnării lui **Papuc Gheorghe Gheorghe și Botnari Vladimir Ilie** în baza art. 329 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, cu menținerea sentinței Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 29 decembrie 2011, prin care ambii au fost achitați de sub învinuirea dată din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece apelul a fost greșit admis. La fel, urmează a fi adoptată și soluția prevăzută de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală - casarea

parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015 privind condamnarea lui **Papuc Gheorghe Gheorghe** în baza prevederilor art. 327 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în latura pedepsei, după cum urmează:

Papuc Gheorghe Gheorghe se consideră condamnat pe art. 327 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă penală în mărime de **1000 (una mie) unități convenționale**, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 5 (cinci) ani.

8. În conformitate cu prevederile art. art. 338 alin. (3), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) și c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

1. Respinge recursul procurorului, admite recursurile avocatului Pavel Midrigan în numele inculpatului Papuc Gheorghe, avocaților Alexandru Carapunarî și Marin Domete în numele inculpatului Botnari Vladimir și al inculpatului Botnari Vladimir, casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015 în partea condamnării lui **Papuc Gheorghe Gheorghe și Botnari Vladimir Ilie** în baza art. 329 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, cu menținerea sentinței Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29 decembrie 2011, prin care ambii au fost achitați de sub învinuirea dată din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015 privind condamnarea lui **Papuc Gheorghe Gheorghe** în baza prevederilor art. 327 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, rejudecă cauză și pronunță o nouă hotărâre în latura pedepsei, după cum urmează:

Papuc Gheorghe Gheorghe se consideră condamnat pe art. 327 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă penală în mărime de **1000 (una mie) unități convenționale**, cu privarea de dreptul de a activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne pe un termen de 5 (cinci) ani.

3. Procedura de căutare a lui **Papuc Gheorghe Gheorghe** și executarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2015 se încetează.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 iulie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru